

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
P.O. BOX 03206 • 6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVI Gruodis - December 31, 1981 Nr. 51

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

1982 METUS SUTINKANT

Zengdami į 1982-sius metus nuoširdžiai kviečiame visus tautinės srovės Amerikos lietuvius jungtis į darnesnį tarpusavio santykiavimą, mintimis pasikeitimą ir sėkmingą darbą Vardan tos Lietuvos...

Zvelgdami netolimon praeitin su liūdesiu turime sutikti, kad mūsų, išeivijos lietuvių, politinėje ir kultūrinėje veikloje neretai pasitaikydavo ir šiandien dar pasitaiko atvejai, kai su daugumos pažūromis nesutinkantis ar išvis skirtingai galvojantis ir tai pareiškiantis visuomenininkas ar laikraštininkas apkaltinamas ar net nusmerkiamas 'paskutiniu argumentu' esą jis 'kelia klupščiauja Maskvai', 'ardo vienybę ir tautinę drausmę', 'pila vandenį bolševikų malūnui' ir panašiai.

Deja, panašių išpuolių neišvengė ir mūsų sąjungos leidžiamoji spauda. Joje dirbusieji ar tebedirbantieji laikraštininkai bei rašytojai mūsų kasdieninėj veikloj ir spaudoj buvo piktokai pravardžiuojami.

Apie šias negeroves protarpiais būdavo užsimenama Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimuose ir 'Vilties' draugijos narių suvažiavimuose. Dabartinė šios sąjungos valdyba kalbamas negeroves nuodugniai aiškinosi savo posėdžiuose, o taip pat susitikimuose bei laiškuose su 'Naujosios Vilties', 'Dirvos' redaktorais ir buvusiais bendradarbiais, 'Vilties' draugijos valdybos pirmininku, nariais ir Korpl Neo-Lithuania valdyba. Šių pasitarimų ir pokalbių išvadas susumavus, maloniai ir pozityviai pajusta, kad niekur nestinga geros valios ir norų sušvelninti tautinės srovės darbininkų ir spaudos bendradarbių kultūringą santykiavimą, nevengti diskusijų ir siekti tau-

tinių, intelektualinių pajėgų konsolidacijos.

Per daugelį dešimtmečių Lietuvoje ir ypač Amerikoje brendo ir augo teisingai vadinama tautinė srovė, kurioje su tilpo tiek konservatyvios, tiek liberalinės minties tautininkai (tautiečiai). Šio plačios apimties sąjūdžio veikėjai sugebėjo praeityje ir šiandien turėtų sugebėti būti plačių tautinės minties sluoksnių junginiu, kuriame demokratiškai ir kultūringai darniai reikštųsi įvairių niuansų lietuviai, siekiantys tautinio išlikimo išeivijoje, tau-

tos laisvės ir valstybinės nepriklausomybės atstatymo Lietuvoje.

Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos
Valdyba

• Dr. K. Bobelis, VLIKo pirmininkas, gruodžio 22 d. pasiuntė prezidentui Reaganiui sekančio turinio telegramą:

"Viso pasaulio lietuviai remia Jūsų tvirtą ir teisingą poziciją ryšium su Lenkijoje vykstančia krize. Mes pilnai suprantame ir palaikome Lenkijos Solidarumą ir jo principus, kadangi Lietuva ir kitos dvi Pabaltijos valstybės jau 40 metų neša sunkų Sovietų Sąjungos okupacijos ir priespaudos jungą. Mes smerkiame brutalų ir nehumanišką komunistinės militarinės valdžios veiksmus prieš Lenkijos gyventojus. Mes remiame Jūsų nusistatymą nutraukti bet kokią paramą Lenkijos vyriausybei, taipgi pritaikinti Sovietų Sąjungai atitinkamas sankcijas, kol dabartinė tragiška situacija Lenkijoje nebus išspręsta".

MIELI TAUTIEČIAI!

VLIKo Valdyba nuoširdžiai sveikina visus lietuvius visame pasaulyje.

Švęsdami džiaugsmingas Kalėdų šventes ir vėl žengdami į Naujuosius Metus, sustiprinkime savo viltį ir ryžtingumą kovoti dėl geresnės mūsų Tautos ateities.

Galimas dalykas, kad nauji tragiški įvykiai Rytų Europoje, kurie jaudina visą pasaulį, vienaip ar kitaip atsilieps ir mūsų Tėvynėje. Budėkime ir būkime pasiruošę visokiems netikėtumams. Mus džiugina kovojančių tautiečių ryžtas Lietuvoje, jaudina jų pasiaukojimas ir kančios, padėkime jiems kuo galėdami.

Laisvojo pasaulio lietuviai, suglauskime savo eiles, nenustokime vilties ir ryžtingai siekime vieno tikslo — LAISVĖS LIETAUVAI!

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO
KOMITETAS

LIETUVOS PASIUNTINYBEI REIKALINGA VISŲ MŪSŲ PARAMA

Lietuvos pasiuntinybės Washingtone rūmai, prie kurių jau nuo 1924 metų plevėsuoja Lietuvos trispalvė, šiandien yra reikalingi didesnio remonto ir tam būtina visų lietuvių finansinė parama. Šalia mūsų pasiuntinybės rūmų yra įsikūrusios šios ambasados: Ispanijos, Meksikos, Italijos, Lenkijos, Ghanos. Kaimynystėje yra buvusios Kubos ambasados rūmai, kur dabar veikia Kubos interesų misija. Auką siųsti šiuo adresu: Lithuanian Legation, 2622 16th St. N. W., Washington, D. C. 20009.

LENKIJOS PATYRIMAS

Naujos rusų imperializmo formos ieškojimas

Vytautas Meškauskas

Nors sovietai dar šias eilutes rašant nudavę esą niekuo dėti dėl įvykių Lenkijoje, nedaug jiems kas tiki. Net prezidentas Reaganas, kurio administracija įvykių pradžioje pareiškė pasitenkinimo, kad sovietai juose nedalyvauja, savo spaudos konferencijoje jau pareiškė, jog nesas toks naivus, kad tam patikėtų. Kartus patyrimas tačiau moko, kad jausminė reakcija greitai atvėsta. Tiesa, vieningi Vakarai galėtų įvykius ir rytinėje Europoje gerokai įtaigoti, tačiau kol kas praktiškai ten vykstančioje dramoje, jei nesakyti tragedijoje, lemiamą vaidmenį toliau turi lenkai ir rusai.

"Laimėti ir atsileisti reiškia katastrofą, būti nugalė-

tam ir nepasiduoti — tai yra tikra pergalė": parašyta ant Juozo Pilsudskio kapo. Ar tai tiesa, lenkai dar turi įrodyti. Pasisekimas daug priklauso nuo rusų, nes reikalas čia sukasi apie Maskvos imperijos išlaikymą.

Kurį laiką atrodė, kad komunizmas yra tam tinkamiausia forma, tačiau ne tik įvykiai Lenkijoje, bet ir ankstyvesnė istorijos eiga parodė, jog tai tik iliuzija. Praktiškai, visos komunistinės valstybės išvystė savą formą, ne tik pasitraukusios iš Maskvos imperijos, kaip Jugoslavija ir Kinija, bet ir sovietų priežiūroje likusios. Šiandien didžiausią gerbūvį jų tarpe pasiekusi Vengrija faktinai

turi beveik kapitalistinę santvarką, o ir pačioje Sovietijoje netrūksta įrodymų, kad ūkinė santvarka yra netikusi ir skubiai reikalinga reformų, jau nekalbant apie dvasinę priespaudą, kuri vis daugiau ir daugiau atrodo beprasmiška.

Kai kas aiškina, kad sovietų veržimasis į visas puses yra jų kelias įsiviešpatuoti visame pasaulyje. Tai lengva įrodyti citatom iš Lenino raštų. Vakaruose tačiau vyrauja įsitikinimas, kad Rytų Europos okupacija buvo daugiau praktiškas noras sudaryti buferio zoną apsaugoti pačią Sovietiją nuo puolimo iš Vakarų. Galima rasti nemažai įvykių, kurie tokią pažiūrą patvirtina (Nukelta į 4 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Kas daryti su Lenkija ir... Sovietų Sąjunga? - Bėgino barimosi priežastis: Washingtonas nepasako savo planų ir norų.

Reagano administracijai pasisakius, kad už Lenkijos įvykių stovi sovietai, iškilo nemalonas klausimas, ką daryti ne tik su Lenkija, bet ir su sovietais. Viena aišku, kad JAV nenorėtų ta proga atsiskirti nuo savo sąjungininkų Europoje. Į ją skubiai buvo pasiūstas Valstybės sekretoriaus padėjėjas Europos reikalams Lawrence S. Eagleburger. Ką jis patyrė Europos sostinėse, rašant šias eilutes dar nebuvo aišku. Atrodo, kad nesunku būtų sutarti dėl pagalbos Lenkijai tiekimo sustabdymo iki jos žūties neatšauks karo stovio ir praves savo laiku SOLIDARUMUI pažadėtas reformas. Per tą laiką galima būtų siųsti privačias siuntas, adresuotas privatiems gavėjams, kad valdžiai atimti bet kokią galimybę jomis manipuliuoti savo naudai.

Tuo pačiu laiku Zueriche, Šveicarijoje visai slapta pradėjo tartis 8 didieji tarptautiniai bankai, Dresdener Bank, kuris veikia Vakarų Vokietijoje, Britų Barclays ir Lloyds tarptautiniai bankai, Austrijos Credit Anstalt, Prancūzijos Banque Nationale de Paris ir amerikiečių: First Bank Corp., Citicorp bei Bank of America. Iš viso į Lenkiją pretenzijų turi netoli 500 užsienio firmų. Lenkija dar prieš karo stovio paskelbimą pasiprašė naujos 250 milijonų dolerių paskolos, kuri jai leistų sumokėti šių metų gale išpuolančius nušimčius už paskolas. Viso labo apie 500 milijonų dolerių. Aplamai, privačiom institucijom Lenkija skolinga 16 milijonų dolerių, o valstybėm apie 10 milijonų. Amerikos dalis joje nėra labai didelė — apie 1,5 milijono, nes nuo 1976 m. ji

jau nedaug Lenkijai skolino. Liūto dalis priklauso vokiečiams — apie 6 ar net 7 milijonus dolerių.

Kai kurie kreditoriai samprotauja, kad šiuo metu nereikėtų lenkams daugiau skolinti. Jie tiki, kad sovietai turėtų padėti lenkams kaip nors išsikaupti iš bėdos, duodami jiems šiek tiek savo užsienio valiutos atsargų, nes priešingu atveju — Lenkija subankrutavus — bus sunku gauti naujų paskolų kitoms komunistinėms Europos valstybėm ir pačiai Sovietų Sąjungai.

Ypatingai kebli situacija yra Vokietijos, kuri yra didžiausias sovietų prekybos partneris. Tai jau matosi iš to, kad Eagleburger su Bonnos užs. reik. min. Genscheriu tarėsi pusantros valandos.

★

Įvykiai Lenkijoje verčia pažūrėti į karinių pajėgų išdėstymą. Sovietai ten turi dvi pirmos klasės šarvuotas divizijas (tai reiškia, kad jos pilnoje karo paruoštyje). Jos turi moderniausius tankus T-62, T-64 ir T-72 tipo — po 335 tankus kiekvienoje divizijoje. Normaliai jos stovi viena Steptino apylinkėje, kita Legnicos, bet dabar jos esančios viena netoli Varšuvos, kita prie Gdanskio. Sovietų taktinė aviacija Lenkijoje turi 400 lėktuvų. Patys lenkai turi 3.430 tankų, tačiau mažiau modernių. Lenkai jau seniai skundėsi, kad sovietai neduoda jiems pačių moderniausių ginklų. Armiją sudaro 210.000 vyrų, jų tarpe 154.000 atlieka privalomą tarnybą. Kai kurie naujokai buvo pašaukti rugsėjo mėn. Be to, Lenkija turėjo GPU pavyzdžių, saugumo dalinius. Skaičiuojama, kad juose bu-

vo netoli 80.000 karių. 16.000 saugoja sienas, o kiti rūpinasi vidaus saugumu. Be to, Lenkijoje dar yra apie 200.000 šaulių, kuriais vyriausybė negali pasitikėti. Jei sovietai būtų priversti mesti daugiau savo kariuomenės, jie pasinaudotų 33 divizijom, stovinčiom Pabaltijo, Lietuvos ir Karpatų kariniuose rajonuose. Raudonos armijos pažiba laikomos keturios šarvuotos ir viena pėstininkų divizijos stovinčios Rytų Vokietijoje. Ju vyr. štabas yra Dresdene.

★

Washingtonui pareiškus nepasitenkinimą dėl Izraelio Golano aukštumos aneksavimo ir suspendavus strateginio bendravimo susitarimą, min. pirm. Begin taip supyko, kad pasiūkė JAV ambasadorių Izraeliui Samuel W. Lewis jam išdrožė tikrą pamokslą, kurio tekstas buvo išdalintas spaudai. Jame Washingtono administracija buvo išbarta už savo pastangas Izraelį 'nubausti'. Tarp kitko Beginas pareiškė:

"Mes girdėjome šūkį, 'mes neleisime žydams nustatyti JAV užsienio politikos'. Ką tai reiškia? Graikų mažuma JAV-bėse privedė prie senato sprendimo sulaukyti ginklų tiekimą Turkijai po to kai ji puolė Kiprą."

"Niekas negali išbaidyti didelės ir laisvos žydų bendruomenės JAV-bėse. Ji nepabūgs antisemitinės propagandos. Ji bus mūsų pusėje. Čia yra jos protėvių žemė, ir jie turi teisę ir pareigą ją paremti."

"Izraelis išgyveno 3,700 metų be memorandumo apie sutarimą ir be jo galės dar išgyventi 3,700 metų metų..." ir t.t.

Sekančios dienos rytą per televiziją kalbėję sekretoriai Haig ir Weinbergeris bei prez. vyr. patarėjas Meese 3rd atsakė labai švelniai, pakartodami JAV nusivylimą dėl Izraelio akto ir pabrėžė, kad Izraelis dar niekada neturėjo tokio gero draugo Baltuosiuose Rūmuose kaip Reaganas.

Kodėl Beginas pasirinko tokį būdą atsiskaityti su savo globėju ir rėmėju? Kai kas aiškina, kad Beginą padarėsinusi tarptautinė padėtis. Viduržemio jūroje JAV negali išsiversti be Izraelio talkos. Tuo tarpu N. Y. TIMES vedamajame aiškina, kad prie dabartinių nesusipratimų privedė Reagano-Begino susitikimas prieš 3 mėnesius kuriame Jorda-

■ Iš kitos pusės

J. Šoliūnas gruodžio 9 d. DRAUGE rašo:

"...gruodžio 3 d. "Dirvos laidoje korespondentas savaitinės politikos apžvalgoje nagrinėdamas Brežnevo viešnagę Bonnoje, cituoja tiesiogiai Brežnevo pasisakymą:

"...Aišku, kad konkretūs skaičiai turėtų būti nustatyti per derybas. Tačiau kiek tai mus liečia, mes esame pasiryžę juos sumažinti ne tuzinais, bet šimtais. Aš kartoju šimtais vienetais... (Kaip ten būtų su tais šimtais, mums atrodo, kad joks "Dirvos" žmogus tiesiog su Brežnevu nekalbėjo ir cituoti Brežnevą tiesiogiai yra ne tikslu nenurodant iš kur ta citata ištraukta)".

Šoliūno nelaimei atsitiktinai turiu DRAUGO lapkričio 25 nr., kur aprašomas tas pats įvykis ir ta pati kalba. Ten sakoma:

"Dar daugiau, kalbėjo Brežnevas, Sovietų Sąjunga vienašališkai sumažintų savo raketų, nukreiptų prieš Vakarų Europą, skaičių."

Ar nepanašu? Būdinga tačiau, kad toji žinia, kaip ir kiti DRAUGO pirmo puslapio pranešimai prasideda su vietovardžiu. Mūsų atveju "Bona", tarytum jis būtų iš ten gautas, o ne sukompiliuotas iš vietos laikraščio, jų tačiau visai nenurodant. Jei taip, kodėl mes turime nurodyti šaltinį žinios, kuri apibėgo visą pasaulinę spaudą? Brežnevo, kaip ir kanclerio Schmidto, pilnai oficialūs tekstai buvo paskelbti tos dienos N. Y. Times'e.

Žinoma, jei mums sunkiai įsivaizduojamu atveju, reikėtų pasinaudoti kokia tikrai reta ir originalia pastraipa, kaip sekančia:

"Mes graikams galėtumėm padėti, pakeisdami tos garsiosios "Niekumet sekmadienį" dainos žodžius, pasakykime jiems, kad mylėti galima tik laisviems būnant ir mylėti reikia ir sekmadienį. Galbūt, jie mūsų patarimo paklausys" —

— tasyk būtinai reikėtų nurodyti, kad taip rašė J. Šoliūnas lapkričio 18 d. DRAUGO vedamajame (3 psl. antros skilties pabaigoje). Jau vien tam, kad kas nors mūsų nepaklaustų: "O ką tai reiškia?"

vm

no Vakarų pakraščio likimas buvo apeitas visai tylo mis. Bėgino vyriausybė eina ir prie tos teritorijos aneksijos, o Reagano administracija tam priešinasi, bet nepasiūlė jokios savo išeities.

Tokioje situacijoje Beginas nieko nelaimėjęs aneksuodamas Golano aukštumą, gal tik sukeldamas kuriam laikui patriotinius savo tautiečių jausmus. Reaganas atsakęs taikydamas asmeniškai į Beginą, atšaukdamas susitarimą su juo, kurio jis taip norėjo. Tokiu būdu Beginui buvo atimta galimybė girtis, kad jis tu-

ri Baltųjų Rūmų pritarimą. Laikraštis pataria Beginui suvaldyti savo gražbylystę. Girdi, jis, Beginas, bando pakeisti nederlingą žemę į patį geriausią turtą, kokį tik turi Izraelis — ilgalaike Amerikos paramą.

★

Vis dar posėdžiavusi Madrido konferencija gruodžio 18 išsiskirstė Kalėdų atostogom iki vasario 9 d.

TOOL and DIE MAKER 1st Class

Rapidly expanding metal manufacturer requires tool and die maker experienced in all phases. Night shift (4:30 PM - 1 AM)/day shift (7:30 AM - 4 PM). Liberal benefit program paid for by company, including pension and medical plan. 13 paid holidays, sick pay, vacation pay, overtime. GRANT HARDWARE CO. Division of Grant Industrial Inc. High St. West Nyack NY 914-358-4400. Equal opportunity employer m/f

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

PUBLICATION NUMBER (USPS-157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiros numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

ŽVILGSNIS ATGAL Į 1981 METUS

EMILIJĄ ČEKIENĘ

Dar vieni metai nuriėjo praeitin. Žmonių gyvenime jie buvo atžymėti džiaugsmu, skausmu ir ašaromis. Su baime ir viltimi žvelgiam į naujuosius 1982-sius metus, spėliodami, ką jie mums atneš. O kaip gera būtų žinoti, savo akimis matyti būsimas gyvenimo prietemas ir pragiedruius. Iš anksto girdėti išpėjančius nelaimę garsus ir tam pasiruošti.

Sakome, jog laikas bėga nešdamas kartu su savim ir mūsų gyvenimo dali, o tikrovėje ne laikas, o mes bėgame palikdami laiką, skubame dejuodami, kad jo per maža, kol pajuntam, kad mūsų rankos vysta, veidas raukšlėja, žingsniai darosi sunkūs, o tačiau mes esame skirti amžinybei. Laikas neprarandamas, jei įamžinamas darbais. Jei nauju metu dieną pažvelgę

gai atsiradus - gretinant eiles. Ir dirbant kartu Tėvynės gerovei.

Dar kartą ačiū už visapusišką paramą Dirvai. Tikime, ir stengsimės atlikti savo dalį, kad jos puslapiuose švytės gražiausiųjų Naujųjų Metų linkėjimų įgyvendinimo, visoje niuansų skalėje, atspindžiai.

atgal matome savo atliktus, dienų eilėse išsiskiriančius darbus. Laikas neprarastas, jei įamžintas darbais, kurių nepaliečia laiko dulkės, kurie mums pasitraukus dar labiau spindi ir žėri.

Nežinome, kokių staigmenų atneš mums naujieji 1982-ji, bet negalime pamiršti, kad ir didžiausiose sunkumuose neturime susvyruoti, tvirtos valios bei ryžto nustoti, nes tikrai kritiškais gyvenimo momentais žmonės dvasiniai stiprėja, todėl ir mes pasiryžkime likti ištikimais pasirinktai savo tautai laisvės siekimo idėjai. dar labiau ugdykime savitarpįje vieningumą ir viltį.

Kiekvienais metais mirtis iš mūsų pareikalauja eilės brangių asmenų. Ir praeitieji metai nusinešė užmarštin daug kūrybingų, pareigingu tautinio darbo iškiliųjų lietuvių, su jais netekome taip reikalingų mokslo, kultūros, politikos ir visuomeninio darbo jėgų. Jie buvo prisiminimu pagybtai.

Iš visų gerybių žemėje duotų, mums atrodė, kad laiko duota mažiausia. Tačiau ir tuo trumpu laiku pažvelgę į praeitų metų kalendorių, matome, jog lietuvių išsivijos lietuvių tarpe politinė, mokslinė, kultūrinė ir visuomeninė veikla pasižymėjo nepaprastu judrumu.

Bene didžiausias praeitų metų įvykis buvo sujaudinęs viso pasaulio lietuvių dar vieno iš pavergtos tėvynės mokslininko dr. K. Ėringio žygis į laisvę. Metų tėkmėje vyko visa eilė didelių lietuvių susibūrimų:

Lietuvių atstovų dalyvavimas tarptautinėj Madrido konferencijoje, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto seimas įvykęs Clevelande, buvo gausus atstovų skaičium, praėjęs darbingoj ir vieningoje nuotaikoje, Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas Chicagoje, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimas Detroite, Lietuvos Vyčių seimas Scrantone, JAV LB Tarybos suvažiavimas Bostone, Lietuvių Bendruomenės politinė konferencija New Yorke, Mokslo ir kūrybos simpoziumas Chicagoje, Lituanistinės katedros įsteigimas, BALFo suvažiavimas Detroite, Vieningas nutarimas remti Lietuvos Pasiuntinybės namų atnaujinimą, Lietuvių gydytojų suvažiavimas Chicagoje, Lietuvių Enciklopedijos antrojo papildomo tomo leidimui visuomenės pritarimas, Neolitanų suvažiavimas Chicagoje, Lietuvių skautų-skaučių suvažiavimai ir stovyklos.

Praeitais metais ir radijo lietuvių valandos minėjo

savo ilgą nueitą kelią: Margutis — Chicagoje, Lietuvos Atsiminimų — New Jersey ir Tėvynės Garsai — Clevelande.

Tai tik dalis laisvojo pasaulio lietuvių idėjų pastangų ir atliktų paminėtų darbų. O kiek per tuos metus išleista knygų, surengta meno parodų ir kitokių kultūrinių įvykių neįmanoma trumpai paminėti. O kad visa tai, visus tuos įvykius buvo įmanoma paskleisti po visą platų pasaulį, supažindinti visur gyvenančius lietuvių, kad visi planai buvo įgyvendinti, tai nuopelnas mūsų spaudos ir radijo darbuotojų. Be jų visi tie įvykiai, visos šventės būtų likę tik savo apylinkėse.

Tos vios išskilmės praėjo pakeltoj tautinėj dvasioj. Priimta daug nutarimų, kas teikia mums vilčių ateities darbams. Spaudoje peržvelgus jų aprašymus gaunasi išpuodis, kad lietuvių išsivija tebėra gyva, judri ir nepraradusi savo tautinių siekimų — Laisvės Lietuvai.

Tie suvažiavimai išjudino beveik viso pasaulio lietuvių tikslu parodyti, drauge pasidžiaugti, ką esame gero nuveikę, kokių klaidų padarę ir nustatyti ateinančioms metams ateities veiklos gaires, kurių vykdymas priklausys nuo mūsų visų. Tad pradėkime šiuos naujuosius metus giliu pasitikėjimu pasiekti to, ko siekiame — laisvos ir nepriklausomos Lietuvos!

PABALTIEČIŲ KONFERENCIJA

Aštuntoji Pabaltiečių Studijų konferencija įvyks birželio 17-19 dienomis, 1982 metais, Minnesotos universiteto rūmuose, St. Paul mieste. Pagrindinė studijų tema — Pabaltijo ir Skandinavijos tautų santykiai. Konferenciją rengia Pabaltiečių studijų ugdymo sąjunga ir Minnesotos universiteto Skandinavijos departamentas. Numatoma, kad į konferenciją suvažiuos šimtai dalyvių.

Nobelio laureatas Czesław Miłosz skaitys savo poeziją vienoj sesijoje.

Pabaltiečių studijų ugdymo draugija — The Association for the Advancement of Baltic Studies — buvo įsteigta 1966 m. plėsti akademinis tyrimus, leisti knygas ir organizuoti studijines konferencijas, nagrinėjant temas, liečiančias Estiją, Latviją ir Lietuvą bei kitas tos srities tautas.

Informacijų registracijos klausimais galima gauti kreipiantis į Lori Graven, programų koordinatorę, Nolte Center for Continuing Education, 315 Pillsbury Drive, S.E., University of Minnesota, Minneapolis, MN 55455. Tel.: (612) 373-5361.

**TEBŪNIE TVIRTAS RYŽTAS
NAUJŲJŲ METŲ SIEKIUOSE**

Verčiant paskutinįjį 1981-jų metų lapą, nuširdžiai dėkome visiems bendradarbiams, rėmėjams ir skaitytojams, savo įnašu prisidėjusiems prie Dirvos išlaikymo ir tęstinumo.

Ziūrint atgal, ryšku tikėjimas Tautinė idėja ir ryžtas išlaikyti ją gyva, elastinga ir tvirta savo kryptyje. Be galo lengva pasiduoti kasdienybės srovei, kuri - laikui bėgant - vis stiprėja: besitęsias netikrumas tautos ateitimi, retėjančios vyresniųjų eilės ir visa aplinka kalba už tai. O tačiau praėjusių metų lapai įrašyti pasididžiavimo verta veikla, nuostabą išsukiojančiais renginiais, naujais leidiniais, kūrybinėmis apraiškomis ir šalia vyresniųjų veikėjų ryškėjančiais jaunesniųjų veidais. Vilties fakelas nepaliekamas papėdėje, bet tvirtų rankų laikomas skinasi kelią į kalno viršūnę, kad galėtų būti matomas ir prieinamas visiems.

Nemažiau džiugios yra pastangos lyginti pasitaikiusius, ar tebesančius nesklandumus. Būtų skelbimas utopijos, jei mėgintume paneigti arba atsisakyti skaitytis su žmogaus ar sąlygų sukurto klišiškumo nesklandumais. Tai yra dalis gyvenimo, vystymosi ir brendimo. Pasitaikančios neigiamybės turi būti konstatuotos, kad su jomis būtų galima kovoti. Ne tam, kad parodyti 'kas kaltas ir kas ne', bet kad galėtume užkirsti kelią jų pasikartojimui. Pastovus grįžimas prie jau kartą nagrinėtų nesklandumų, kartais netgi beveik dirbtinai palaikoma neigiama įtampa, tikrai nėra verta laiko gaišaties ir pajėgų, kurios priešingu atveju galėtų būti pozityvioje veikloje. Realu pažinti tai - ieškojimas kelių geresnei komunikacijai, išryškinimas pagrindinio tikslo, vertinimas visų pozityvių pastangų ir tolerancija kito nuomonei - yra vis dažniau užtinčiamos temos tiek spaudoje, tiek praktiškose veiklose, tiek ir paskirų klausimų atvejais. Tai yra sveikintina ir galima tik linkėti, kad šios pastangos augtų ir klestėtų mūsų tarpe visoje pilnumoje, tautinio išlikimo gerovei.

Smagu konstatuoti besiplečiančią įtakos periferiją. Kiekvienas tautietis prasiveržęs į pirmąjančias vietas yra naujas, pajėgus atramos taškas mūsų kelyje. Ir su pasididžiuoju galime jų jau visą eilę

priskaityti. Pareiga, tačiau, telieka verta pastovaus ryškinimo: vieniems su džiaugsmu pripažinti atsiėktus laimėjimus, kitiems - nepamiršti ir sėkmėje savo, kaip pavergtos tautos nario, prievoles.

Brandžiai augo Tautinė idėja, nepalūžusi nei priespaudoje, nei išsivijoje. Ji stipri ir tėvynės nemačiusių kartoje. Tebūnie tvirtas mūsų ryžtas Naujųjų Metų siekiuose ir toliau išlaikyti, savo oriu pavyzdžiu, jaunąją kartą aktyvia kovoje už Tautos laisvę. Temato jie mus randant šnektą, bendraujančius ir talkinančius vieni kitiems. Temato jie lietuvi saugant savo sesė-brolį ir spravi

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

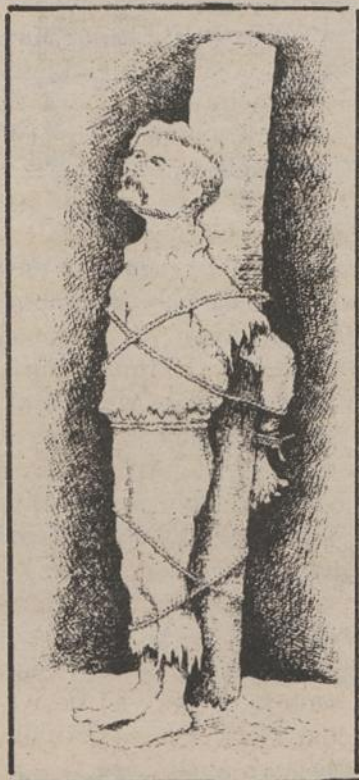
Chicagoje rasite pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Lenkijos patyrimas

(Atkelta iš 1 ps1.)

tintų. Komunizmas jau nėra tokia idėja, kuri daug ką užkrėstų. Būdinga, kad net Italijos komunistų partijos vadovas Enrico Berlinguer Lenkijos įvykių akivaizdoje pareiškė, jog tai esą 'epochos galas' ir niekas nebegali žiūrėti į Rytus, ieškodamas pavyzdžio specialinės santvarkos pakeitimui.

Jei patikėsime antrajai pažiūrai, kad Rytų Europa sovietams yra reikalinga tik defenzyviniais sumetimais, galima prieiti išvados, jog Kremliuje turėtų būti galvojama apie būdą, kaip tuos satelitus prie savęs pririšti. Praktika parodo, kad jiems geriausiai pasisekė su Suomija, kuriai jie nekados nebuvo atėmę teisės tvarkytis pačiai, kaip ji nori, jei tas tik nesudaro jiems pavojaus.

Lenkijos revoliucija nebuvo kieno nors sukurstyta. Tai buvo tikras primesta santvarka nusivylusių masių sukilimas. Už tat sovietams buvo taip sunku ji iš pradžios numalšinti. Tik vėliau jau iškilus tam tikram vadų sluoksniui, buvo ką suimti. Suėmimas tačiau nedaug padės, nes jo vieton vėl iškils kas nors. Komunizmo Lenkijoje bankrotą įrodo faktas, kad numalšinimas pravedamas kariuomenės vardu ir visa eilė kompartijos (Jungtinės Darbininkų Partijos — kaip ji vadinasi Lenkijoje) aukštųjų pareigūnų irgi buvo suimti, kad ką nors galima būtų apkaltinti už buvusią betvarke. Lenkijos kariuomenės viešpatavimo tikslas, oficialiai skelbiama, esąs toliau užtikrinti socialistinę santvarką ir ištikimybę sąjungai. Suprask, Varšuvos paktui. Bet prieš karinę sąjungą Solidarumo vadai nepasisakė, atvirkščiai jie net norėjo tą sąjungą sutvirtinti referendumu, kad jai priartų visa tauta, o ne vien komunistų primesta vyriausybė.

Trumpai — jei Krem-

Praslinko vėl vieneri metai. Amžinoji laiko tekė nunešė juos praeitin, ir jie daugiau nebegriš.

Išgyventi metai savo audringais politiniais įvykiais daug kur išsiūbavo žmoniją, daugelį tautų tiesioginiai ar netiesioginiai išstūmė iš ramaus gyvenimo ritmo. Teisės ir teisėtumo idealas nebuvo įgyvendintas. Taigi, bendrame balanse, žmonijai atnešė daug vargo, susirūpinimo, nelaimių, politinių grasinimų, ypač mažom valstybėm ir tautom, neramumo, nepasitikėjimo ir t.t.

Dabar gyvenam tokį metą, kuris iš mūsų svetur gyvenančių raeikalauja ypatingo ryžto, nepalaužiamos valios, drausmės ir didelio pasišventimo. Tad užversdami paskutinę 1981 metų kalendoriaus lapą, turim ryžtingai žvelgti ateitin. Kiekvieno lietuviu yra pareiga rūpintis, kad visuomeninį ir kultūrinį lietuvišką darbą lydėtų meilė, prisirišimas prie jo. Turim dar labiau stiprinti glaudžius tautinius saitus, viens kitą gerbti ir lietuvis lietuviui

liaus seniai dar gali galvoti, jie galėtų pasiekti savo saugumo duodami daugiau laisvės, Suomijos pavyzdžiu, Lenkijai. Anksčiau ar vėliau jos pavyzdžiu pasektų ir kiti satelitai, bet tai jau nesudarytų tokio pavojaus, jei eitu evoliucijos keliu. Ar jie tą šansą pražiopsojo? Jei paskutinės žinios iš Lenkijos, kad ten esą vėl bandoma atgaivinti komunistų partiją, yra tikros, tai kalbėtų už tai. Lenkijos patyrimas tačiau dar moko, kad ateina momentas kada revoliucijos jau negalima sulaikyti. Taip buvo ir caro Rusijoje. Tas pats turėtų ištikti ir komunistinę Rusiją, jei jos valdovai nesugebės rasti evoliucinio kelio jai pasikeisti.

J. MIŠKINIS

pasitikėti. Stiprinkim savytą tautinę savigarbą, aktingumą ir, žinoma, vienybę, nes tik šie ypatumai padės mumss nugalėti tuos sunkumus, sutiktas kliūtis, tiesiant kelią į mūsų tautos laisvę, Lietuvos prisikėlimą.

Laimėjimus neša tik atkaklus darbas ir pasiaukojimas. Tai visur ir visada turėdami prieš akis didžiulius uždavinius, dirbkim ir kurkim. Nors kurti visada yra sunkiau, negu griauti. Taigi visur ir visada reikia būti stipresniems už tuos kurie griaua. Tačiau kuriamuose darbuose ne skaičiai, bet kokybė laimi.

Kiekvienam žingsny mumtenka daug ką pagaltvoti. Ne tik, kad dažnai kliudo klaidos bendram reikalui, bet gyvenančius svetimuose kraštuose, neigiamai veikia svetimą aplinką.

Turbūt daug kam tenka pagaltvoti, o gal ir suabejoti, kad medžiagiški ekonomiški reikalai nenustelbtų dvasinės kultūros. Taigi, paskendę tuose smulkiuose rūpestėliuose, nenutolkim nuo svarbesniu visos tautos reikalų. Todėl reikia būti stipriavaliams, pasišventėliams, ryžtingais patriotais Lietuvos laisvinimo darbuose. Gyvenam ne vien sau, bet ir tautai. Išmokim kilniadvasiu meno — savęs atsižadėjimo. Mokėkim atprasti nuo to, kas veda į sielos bankrotą. Norint Lietuvos laisvinimo reikalą paspartinti, savo jėgas gaučiau suburti, turim nuskaidrinti tarpusavo įtampą. Kiekvienas lietuvis turi būti brangus, pagal nuveiktą darbą ar laukiama įnašą vertinamas.

Šiuo metu atskirų tautų bei valstybių reikalai ir siekimai labai yra susipainioję dažnai priešingi vieni kitiems, laukia sutvarkymo ir

sprendimo. Tačiau tie sprendimai yra labai sunkūs. Tas viskas kelia ir didina žmonėse nerimastį.

Šių dienų politinio gyvenimo įtampa visai pagrįstai kelia žmonijai nerimą ir baimę. Skriaudžiamieji neberanda draugų, nėra žodžio nei rašto tęsėjimų. Vieną dieną pasižadama, net pasirašoma, kita — jau grįžta unama. Prekiavimas svetimu kailiu virsta pasauliniu dėsniu. Smurtas ima viršų prieš bet kokią teisę. Kasdien didžioji spauda išmarginta šurpiaisiomis antraštelėmis. Dažnai skelbia netikrą rytojų, keldama apatiją ir silpnėsiųjų nusiminimą. Kam dirbti ir kurti, klausia ne vienas, jei rytojus viską dūmais paleis?

Ar mes, lietuviai, tokiam pesimizmui turim pasiduoti? Ne! Nusiminimu dar niekas nieko nėra laimėjęs. Pagaliau nėra tokių situacijų, kurių žmogus savo valia ir energija nebūtų nugalėjęs. Atsiminkim, kad visi laimėjimai atėjo per aukas ir dažnai kraują ir buvo iškovoti ne amžinųjų pesimistų, bet ryžto vyrų.

Taigi, pradėdami 1982 Naujus Metus nedėkim tamsių akinių neatrodytų viskas juoda, tamsu, beviltiška. Baubų, kuriais mus gąsdina ir taip yra daug. Tačiau pats didžiausias baubas neviltis, kuri paralizuoja veiksmingumą ir atima drąsą. O drąsos nuostoję, tampa visai bejėgiais bet kuriam tautiniam ir kultūriniam darbui.

Mes, kurie iš praeities semiamės sau stiprybės, turim žiūrėti į ateitį skaidriai ir tuo skaidrumu uždegti kitus. Turim savyje ugdyti optimizmą ir pasiryžti, kad ne "likimas" mus valdytų, bet mes patys būtum jo kalviai. Visiems sėkmingų ir laimingų Naujųjų Metų!

NAUJAI ĮVERTINAMAS PRIMIRŠTAS TAUTOS TURTAS

Pranas Domšaitis (1880-1965) — vienas pačių didžiausių mūsų dailės talentų, susilaukęs pripažinimo Vokietijoje ir Pietų Afrikoje, o dabar bepradedas atkreipti ir kitų šalių meno kolekcionierių dėmesį, bel-džiasi ir į lietuvių visuomenės sąmonę, kurioje jis ligi šiol neturėjo jam prideramos vietos. Taip jau kartais atsitinka, kad mes savo tautos pačiais reikšmingiausiais turtais rimčiau susidomime tik po to, kai apie jų žavesį išgirstame iš svetimųjų.

Kaip žinia, Lietuvių Fondas, dail. A. Valeškos ir kitų kultūrininkų pastangų bei įtikinėjimų paakintas, yra savo globon perėmęs dideli Prano Domšaičio paveikslų rinkinį, kad tasai turtas išliktų savųjų rankose ir kad savųjų rankomis propaguojamas jisai nešėtų lietuvių tautai garbę ir keltų jos kultūrinį prestižą.

Išigijus dail. Domšaičio kūrybinį palikimą, sekantis žingsnis — iškilminga tų darbų paroda istoriškai pirmasis tikras lietuvių visuomenės supažindinimas su Pr. Domšaičio kūryba. Šioji visais atžvilgiais reikšminga paroda bus 1982 m. vasario 12-21 dienomis Čiurlionio galerijoje, Chicagos Jaunimo Centre. Parodos rengimo komitetui vadovauja dail. Vanda Balukienė.

Nėra abejonės, jog brandžiausiųjų, muziejinės kokybės Domšaičio darbų išstatymas mūsų visuomeniniame gyvenime bus didelė, akis atverianti naujiena. Pats džiaugdamasis galėsimu Domšaitį parodyti lietuviams, Lietuvių Fondas įsitikinęs, kad tuo pačiu šioji paroda suteiks džiaugsmo ir visiems naujam grožiui imliems tautiečiams.

(d)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenim ir grupėm) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIŲ - AUTOBUSU

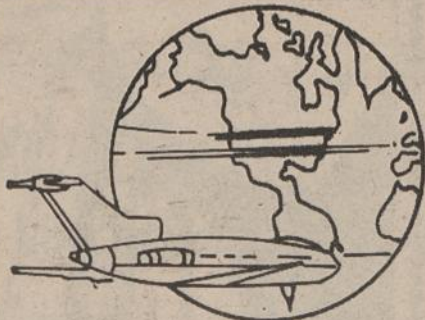
Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriauciūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

MOLDMAKER/TOOLMAKERS

Experienced full time w/overtime. All benefits. Pension plan. Call

201-481-0183.

(51-4)

MACHINIST FIRST CLASS

Well established, rapidly expanding metal manufacturing firm in Rockland, N.Y. requires machinist familiar with all tool room equipment and able to work from prints and sketches with O.D. grinder experience. Day shift (7:30 am to 4 pm) Night shift (4:30 pm to 1 am). Liberal benefit program paid for by company. 3 paid holidays. GRANT HARDWARE CO. A Div. of Grant Industries Inc. High St. West Nyack, N.Y. 914-358-4400. EOE.

OPPORTUNITY FOR RN's & LPN's

To work & live in a small Congenial Community & Health Center. We have full & part time positions open on all shifts! Some supervisory skills helpful; full company benefits. Apply in person or call 219-293-0511 between 8 a.m.-4 p.m.

Elkhart Health Care Center
1400 W. Franklin
Elkhart, Ind. 46515

(42-51)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Refleksijos iš Kalifornijos kultūrinio pasaulio

Alė Rūta

Viskas vyksta lapkrity arba gruodžio pradžioj. Tirštas kultūrinių pramogų tvenkinys. Religinė ir tautinė mūsų visuomenė nesnaudžia. Dar tebeaidi gražiai nuskambėjusi Parapijos šventė, sukaktinė, kurią sugeba įdomiai ir kultūringai pravesti Los Angeles šv. Kazimiero parapijos klebonas, prelatas Jonas Kučingis. Šviesus, jaunimo dvasia persunktas, entuziastingas buvo mokytojos Onos Razutienės pagerbimas. Dabar kiti vaizdai ir kiti veidai bei vardai.

Gabaus muziko Broniaus Bulriūno parapijinis choras kas sekmadienį džiugina pamaldų lankytojus; dažnai

R. Spalio minėjime, jo kūrybą skaitė: R. Aneliauskienė prie pulto ir sėdi: A. Pečiulis, S. Mikutaitytė-Peterson, B. Nausėdas ir D. Čekanauskaitė. S. Petravičiaus nuotr.

Losangeliečiai filmų ir garso technikas P. Jasiukonis, komp. G. Gudauskienė ir pianistė R. Apeikytė.

girdime ir solistus: Janiną Čekanauskienę, Rimtą Dabšį, Stasę Pautienę (kuri Kalėdų sezone gieda bei dainuoja ir amerikiečiams, Victorville, Calif.), Antaną Polikaitį, Birutę Dabšienę, Reginą Kungienę, A. Pavasarį (neseniai turėjęs savo dainų recitalį, drauge su aktorius Algimanto Žemaitaičio interpretacine kūryba) ir kt. Salėse vyksta įvairūs rengimai, su išradingomis programomis: Klevos Vidžiūnienės suorganizuoti — koncertas (su sol. Alodijos Dičiūtės-Trečiokienės pagalba ir Stasės Koronkevičienės sukurto meniškų drabužių paroda) pelnas — O. Metrikienės muzikiniams kūriniams išleisti (kompozitorė Ona Metrikienė tik laimėjo Dzūkų dainos konkursą).

Visa tai liudija Kalifornijos bendruomenės gyvastingumą ir nevėstantį kultūrinį pakilumą. Kiek plačiau paminėsiu tuos kultūrinius poreiškius kuriuos teko matyti ir girdėti ir kurie vyko pastariausiu metu.

A. a. Romualdo Giedraičio-Spalio pagerbimas ir jo kūrybos apžvalga įvyko Tautiniuose namuose ir jau

buvo Dirvoj plačiai ir gražiai E. Balcerio bei tos dienos paskaitininko Bronio Railos paminėtas. Tai buvo kultūringas renginys, malonus klausytojams, nors ir liūdnas, kadangi šis brangus autorius pasaulį jau apleidęs. Labai tinkamu programos pranešėju buvo prof. dr. Emanuelis Jarašūnas; paskaitininkas žurnalistas-rašytojas Bronys Raila plačiai ir taikliai nušvietė Romo Spalio romaninę kūry-

bą; R. Spalio kūrybos ištraukas skaitė jaunimas, kuriam vadovavo Rūta Mocketė-Aneliauskienė. Iš to parengimo ir iš spaudos (Dirvos) puslapių turiu padaryti vieną teigiamą išvadą: visoje mūsų išeivijoje tautininkai yra ištikimiausi saviems autoriams ir menininkams, gražiausiai ir nuosirdžiausiai moka juos priimti ir mirusius — pagerbti. Gaila per anksti mirusio rašytojo, bet reikia gerėtis, kaip jo bendraminčiai ir draugai rūpestingai leidžia ir platina jo ankstyvuosius ir pomirtinius raštus. Už tokį bruožą — pagarbą ir patiems neolituanams bei tautininkams; šioje srityje yra pavyzdžiu visai mūsų visuomenei.

Elena Blandytė, dainininkė ir dailaus žodžio interpretatorė, chigagietė, aplankė Los Angeles, Fronto Bičiulių kviečiama ir šv. Kazimiero parapijos salėje davė "Grožinio žodžio spek-

ALFONSAS DARGIS

Šuolis į Naujuosius Metus.

METAI IR SNAIGĖS

BALYS AUGINAS

KAIP greitai
Žemės metai bėga:
Žiedai, sausra
Ir klevo gelstančio
Lietus — —
Užkloja šalčio stiklas
Upės vagą,
Ir amžių knygos
Atverčia
Naujus lapus — —

Mes geriame
Už naują laimę,
Pripildę taure
Sklidinos vilties —
Ir tikim
Į svajonę,
Į palaimą,
Į gėrio spindulį,
Į saulę
Ateities — — —

Žvaigždėti amžiai
Švenčia
Karnavalą,
Ir laikas rūbais
Velkasi naujais —
Tik žemės viešpačiui
Plaukai nubala,
Kai metai skrieja
Šviečiančiais
Skliautais — — —

Ir vėl širdis žydės
Troškimais,
Ir vėl tave lemtis
Kaip sraigę,
Į kasdienybės kiautą
Uždarys — —
Gyvenimas — daina
Su... nudėvėtais
Rimais,
Žmogus — lemties apgautas
Juokdarys:

Dainuoja viltį jis,
Pats virsdamas
Į snaigę — — —

taklį" (1981 m. gruodžio 5 d.); tai kasmetinis, tradicinis renginys, kurį paprastai vadina Literatūros vakaru.

Tai natūralaus talento, gražiu tembru balso aktorė, vaidinusi Chicagoj su Petro Pilkos dramos trupe, su A. Rūku, su Velička ir A. Dikiniu; su dainų ir deklamacijų recitaliais aplankiusi daugelį vietų Amerikoje ir Australijoje; skaičiusi vaikams ir radijo valandėliu metu. Trapios sveikatos, bet ištverminga ir pajėgi bei kūrybinga meninių programų atlikėja. Kaip ji pati sako: "Yra daug dainininkų, bet ne tiek daug lietuvių literatūros interpretatorių." Gal tai ir tiesa; žinoma, autoriai yra jai dėkingi, ypač

kai ji ištisus kūrinius išmoksta atmintinai ir su meile juos perduoda publikai.

E. Blandytė girdėjau pirmą kartą ir turiu įspūdį tik šio vakaro spektaklio, iš kurio sprendžiu apie jos talentą.

Jos vardas sutraukė beveik pilną salę publikos, ir, berods, nė vienas neišėjo nusivilęs. Spektaklis buvo originalus, jausmus, sužavėjęs vienus V. Tamulaičio novelės "Sugrįžimas" skaitymu-deklamacija, kitus — Krėvės "Užkeikta merga" dramatiška interpretacija, trečius — Brazdžionio eilėraščiais ar Maironio "Jūrate ir Kastyčiu". Deklamavi-

(Nukelta į 6 psl.)

Refleksijos iš Kalifornijos...

(Atkelta iš 5 psl.)

mo įspūdį sustiprino (ar pajvairino) pačios E. Blandytės sukurtos scenos dekoracijos bei jos sugalvotas šviesų keitimas (techniškai atliko Vl. Gilyš). Vietinių autorių kūryba (Jurgio Gliaudos ir Alės Rūtos) buvo skaitoma iš rašto, ne deklamuojama, ir nuskambėjo kiek blankiau gal dėl to, kad rengėju tie kūriniai buvo užsakyti — vėliausiu laiku. Pačios E. Blandytės pritaikyta ir muzika (iš juostu ar plokštelinių) deklamacijas dailino ir spektaklis darė gilesnį įspūdį.

Elena Blandytė, be abejonės, yra savita ir labai nuoširdi dailiojo žodžio interpretatorė, įdomi scenoje, išgaunanti autoriaus pagrindines mintis ir stilių (šiam spektakly — ypač Krėvės). Los Angeles visuomenei tai buvo naujiena, labai palankiai priimta ir gausiom katutėm palydėta.

Apie tą patį laiką prasiėjo ir Ilonos Brazdžionienės meno kūriniių paroda, Brand Library Art Galerijoje, Glendale, Calif., kuri tęsis iki gruodžio pabaigos. Parodoje išstatyta arti trisdešimties paveikslų, akrilika, visi gražiai įrėminti ir kiekvienas iš jų būtų gražiu papuošalu lietuvių kambariui. Ilona Brazdžionienė-Balvočiūtė buvo linkusi į meną nuo pat mažų dienų, ypač pamėgusi pasakų pasaulį ir spalvas; mene lavinosi Los Angeles Art Akademijoje, bet savo talentą išvystė daugiausiai atkakliu darbu ir ieškojimu, vėl darbu, nors jos kasdienio darbo profesija ir kita. Ilona yra turėjusi nemažai asmeninių parodų ir dalyvavusi grupinėse, yra laimėjusi premijų ir atžymėjimų. Jos meno pasaulis — lietuvių mitologija ir pasaka, ypač

pastaroji, kurią ji tarytum iliustruoja, į kiekvienos turinį įnešdama savos vaizduotės elementų. Savotiškai Ilona iliustruoja ir poetų mintis, kai kur net įrašydama į paveikslą visą poezijos strofą ir jai pritaikydama vaizdą. Šioje parodoje yra jos paveikslų, beinterpretuojančių Bern. Brazdžionio eilėraščius, Henriko Nagio, Prano Lemberto ir kitų. Savotiška ir įdomu. Ilonos Brazdžionienės mėgstamiausios spalvos — raudona, rusva, žali ir mėlynų įvairūs atspalviai; piešinys dažnai — vaikiškas, bet patrauklus, pritaikytas pasakų turiniui ar minčiai. Jos paveikslų nuotaika — poilsis, nuoširdumas, kartais net vaikiškas naivumas ar nekaltumas; užtat ir ši paroda buvo labai malonu apžiūrėti, ypač kai vyko architektūriškai gražiam pastate ir gražioje gamtos aplinkoje. Taip ir juntama, kad Ilona Brazdžionienė dar šioje kūrybos fazėje nesusitings, kad ji ir toliau "keliaus" į tolimesnius ieškojimus.

Pianistės Raimondos Apeikytės koncertas — irgi vienas iš šviesiausių įvykių, džiuginas ir praturtinas.

Raimonda Apeikytė neberekalinga pristatymų netik Kalifornijos visuomenei, bet ir visai išeivijai. Tai gerai išsilavinusi muzikos interpretatorė, su magistro laipsniu; augusi ir kaip menininkė subrendusi. Los Angelės mieste, bet jau apkeiliavusi daugelį miestų šiaurinėje ir Pietinėje Amerikoje, savo piano rečitaliuose pasirodžiusi kaip viena geriausių išeivijos piano muzikos perdavėjų, su savitu kūrybišku stiliumi ir net savita muzikos meile bei savita nuotaika. Los Angeles esame ją girdėję daugelį kartų, bet nebuvo nė vieno

atvejo, kad ji pabostų ar nuviltų. Tai viena iš mūsų menininkių, kuri visada sutinkama su pakilumu ir palydima su žavesiu ir meile. (Gal net ir muzikos ignorantą ji paveiktų ir priverstų pamilti muziką...).

Ši R. Apeikytės koncertą ruošė Lietuvių Bendruomenės Los Angeles apylinkė; buvo labai gausi publika ir — didelis klausytojų entuziazmas — ir pianistei, ir kompozitoriui ir solistams... Mat, Raimonda Apeikytė šiame koncerte ryškiai pasireiškė ir kaip savita kompozitorė. Kompozicijas Raimonda pradėjo rašyti ne taip seniai; bent man teko jos kūrinių girdėti vos antrą kartą. Visa koncerto programa ir buvo padalinta į dvi dalis: pasaulinių muzikų kompozicijos ir Raimondos kūryba bei pabaigai — Fr. List'o ir Enrrique Granados po vieną kūrinį.

Pirmoje daly girdėjome W. Mozart'o "Fantaziją ir sonatą nr. 18", kurios keturi nenutrūkstą kūriniai galėjo pabosti kam, bet Raimondos interpretaciją iš klausėm su malonumu ir labai susikaupe. Latvio kompozitoriaus Janis Medinš keturios dramatiškos dainos, atrodo, labai atitiko pianistės temperamentui, nes išpildė jas su ypatingu įsijautimu ir tolydžio augančia ekspresija. Buvo gerai išpildytas ir Fred. Chopin kūriny "Ballade Opus 23".

Antroje daly girdėjome keturius Raimondos Apeikytės kūrinius: "Atleisk man, Viešpatie", žodžiai Vinco Kazoko, — daina, kurią solo išpildė bosas Rimtautas Dabšys); daina gana sunki, galbūt tinkamesnė kito tembro balsui, bet R. Dabšys ją "ištraukė" gerai, skambėjo iškilingai, beveik kaip maldą, nors tai nebuvo "maldos žodžiai"... Vinco Mykolaičio žodžiais "Romansą" ir Bernardo Brazdžionio "Motiną" padainavo solistė Birutė Dabšienė, po ilgesnės pertraukos pasirodžiusi Los Angeles lietuviams vėl tokia pat žavi, kaip ir anksčiau. Aukštas gaidas ji valdė puikiai, ir ypač gražiai nuskambėjo "Motina". Tada Raimonda paskambino dar savo kūrinį "Fantaziją", kuris mane asmeniškai būtų visiškai sužavėjęs, jei nebūtų buvę tiek daug "fortissimo"... Tačiau, gražus kūriny.

Ir pabaigoje — du pasaulinių muzikų parašyti kūriniai vėl parodė Raimondos nuostabų talentą, ypač — Franz List'o "Mefisto valsas" nr. 1, Opus 110.

Lietuvių Bendruomenės suruoštas šis R. Apeikytės koncertas buvo tartum brangi kalėdinė dovana losangeliečiams. Koncertą pradėjo ir užbaigė kukliais ir taikliais žodžiais šios apy-

■ Laiškai Dirvai

KALBA IR PAINIAVA

Niekaip nenusikratome atsivežtinių slaviškų šiukšlių, o pagal gyvenamą kraštą pasitaiko dar ir naujų barbarizmų. Tokių skaičiuje randame "KARĄ". Toks žodis, jeigu lietuvių kalboje, eitu homonimu. Su juo betgi turime daug vargo: buvo tarptautinis automobilis, vėliau pakito autovežimiu. O ar kas laimėta? Juk tai hibridas su graikų "auto", ir rusų voz, vežti'.

Nesiūlant ir nepeikiant, o tik prisimenant:

Lietuviai nuo senų-senovės stumdydavo karą, karutį, karelių, o žemaičiai — karnelį, su būdinga šaknimi kar; slavai tik su točka, o anglai su bera apeidavo. Toks, ant medinės ašies mediniu tekiniu stumiamas, kaip tik ir išduoda savotišką "kara-kar-kara-kar" garsą, o lietuviai juk guvūs anomotapejoj...

Na, o jeigu visi trys paminti negerai, tada tą savo SAVIRIEDI gali ir neparkinti, o palikti stovietį.

O kaip su BAŽNYČIA?

Vis pirma, jeigu visa surinkus kas apie ją prirašyta, polemizuota, net prisigintyta tikrai gautume geroką tomą. Šis, neva slavų žodis, rašomas dvejopai: pastatas iš mažosios, bendrija iš didžiosios raidės.

Neatrodo, kad visa BAŽNYČIA būtų tik slaviška ir, jeigu visa jiems nepriklauso, tai kam ją slavams dovanoji, jeigu šaknyje graikų

'BAHG', ogi raidės ž ar G garsai panašūs.

Nežinau kas galėtų užginčyti, kad, berods, žygo "Dirvoje" pasiūlyta ROMUVA nebūtų pati gražiausia, prasmingiausia ir lietuviškiausia. Bet ar visi sutiks? Vieniems, rasi, nesakrališka, kitiems ko gero pagoniška. Geriausiai ją palikti ramybėje, nes, kaip sako, pakan-ka ir maskolių, kurie ją su šaknimis kasa — griauite griauja.

Grįžtant prie netikslumo: tai ir vėl nauji 'purvabridžiai' — nusikvatos, Palaukit. Juokdavosi ir iš 'licipedo' išvirtusio į dviratį, o koks dabar jis šaunus. Žodis svarbu ir prasmei ir reikalo atitikimui. Graikų 'auto' — liet. būtų SAV, PATS, o 'mobilis' — reiškia sukimas. Mum betgi reikia, kad dar ir riedėtų — ir be kurno muskulų ar kolchozo bobų per purvą stumdančių, kai degalo pritrūksta.

S. Čėsna
Australija

ISLEISKIT AUGINO ATSIMINIMUS...

Būsų labai vertinga Bilio Augino aprašymą "Kai Kauno radijo bangomis prabilo laisvė..." išleisti atskira knygele ir paskleisti po laisvo pasaulio lietuvių šeimas kad ir mūsų vaikų vaikai galėtų tuos prisiminimus pasiskaityti.

Prisimenu kai tai išgirdom, ašaros riedėjo per veidus, nors kiek tada buvo rizikuojama tik dabar perskaičiau. Dėkoju Biliui Auginui.

Dirvos skaitytoja,
Chicago

• Dr. Antanas Kalvaitis, iškylus Lietuvos diplomatas, gyv. Chicagoje, atnaujinamas prenumeratą, atsiuntė auką Dirvai paremti 20 dol., rašo: "Šia proga randu reikalo pareikšti kad Dirvos vedamoji neutralioji linija ryšium su nuolatos daugėjančiais mūsų visuomenėje ginčiais dalinai stabdo išsiskaidavusių patriotų ugnin-
gus jausmus. Man atrodo, kad jei Dirvoje padaugėtų straipsniai, kuriuose būtų nagrinėjami ir įvertinti tie punktai dėl kurių sutinka abi kariaujančios pusės, tada sušvelnėtų ir asmeniškai spaudoje barniai".

Ačiū už paramą ir linkėjimus.

• V. R. Ambraziejus, siųsdamas auką 15-dol. rašo: "Tamstos redaguojamas laikraštis Dirva mums labai patinka ir su nekantrumu laukiama. Linkime sėkmės!"

Ačiū už auką.

Lietuvių Dienų žurnalo leidėjas Antanas Skirius su žmona jam surengtame 70 metų sukakties pagerbime. L. Kanto nuotr.

PRO MĖLYNUS AKINIUS

REDAGUOJA OKULISTŲ KOLEGIA

ATNAUJINTI IR ATSINAUJINTI

Kadangi Kalėdų ir Naujų metų šventės yra naujų linkėjimų, laiminimų ir dvasios polėkių atsinaujinimo sezonas, tai šia proga norėtume ir mes prikergti savo pastiprinamąjį dvylėkį.

Pirmiausia linkėtume visiems skaitytojams jau Naujų metų išvakarėse atnaujinti savo laikraščiu prenumeratą. Atsiminkite, kad ne jūsų veikla, o tik lietuviškos spaudos korespondentų tos veiklos aprašymai iamžina istorijoje jūsų vardą ir pavarde, rezidencijų puošnumą, padidina jūsų nuopelnus ir sumažina jūsų priešų vertę, o taip pat visuomenės akyse išryškina jūsų ponių cepelinus, apskrudintas vištos šlauneles ir kitas mus paguodžiančias vertybes.

Na, o spaudos bendradarbiams siūlytume po Naujų metų vėl atnaujinti ir redakcijoms siuntinėti seniau ir ki tur spausdintus straipsnius, įterpiant juose tik naujų partinių konkurentų vardus ir naujus keiksmazodžius, o visos kitos mintys gali likti tos pačios.

Politikos meno veteranams, jau kiek pasilpusiems naujai kūrybai, nuoširdžiai linkime bent atnaujinti seniau paskelbtus atsiminimus, juose dar labiau iškeliant savo vaidmenį sukilimuose ir Lietuvos vadavime, o visiškai nutylint tuose įvykiuose žuvusius ir dabar jau nereikalingus, kad ateities kartoms švytėtų tik jūsų vieno didvyriški žygiai.

Kadangi mūsų kultūrinį derlių paskubom lesa giltinė, o plinkantiems kūrėjams neįmanoma atsijauinti, tai bent poetams būtų verta "atsinaujinti savyje". O tai galima labai leng-

vai padaryti, perrašant savo moderniškus eilėraščius nuo pabaigos į pradžią ir dar pakeičiant jų pavadinimus bei eilės tvarką rinkinyje.

Kalėdos ir Naujieji metai yra taikos šventės. Taigi atkakliems bendravimo su okupuota Lietuva priešiniams linkėtume atnaujinti nutrūkusias pažintis ir giminybę su karštais to bendravimo šalininkais, nes pernai jau vis tiek abejiems teko susitikti "Tėviškės" draugijos priėmimo Vilniuje ir prie to paties stalo gerti tą pačią "Malūnininkų trauktinę".

Aišku, švenčių dienomis daugelyje mūsų jaunimo atsinaujina ir jų tėvų lietuviški patriotiniai papročiai, o kai kurie gal atsigims ir į darvininius protėvius. Vieni jų bandys iš artimo meilės nemokamai išsukinėti viens kitam vilkdančius, kiti kriuksdami repetos po stalu ar, atvirtę į lydeką, bandys plūduriuoti alaus balutėje vidury puošnaus viešbučio salono.

Visiems čia paminėtiems ir sąmoningai užmirštieiems — plataus kelio į laisvą ateitį ir iki pasimatymo kitais metais su komunistiniais pirmūnais suomiškoje pirtyje Kazlų Rūdos girioje!

Gerokai sumažėjo ir palengvėjo laisvės kovos uždaviniai

Iki šiol Vlikas, Altas, Lietuvių Bendruomenė ir reorganizuoti veikėjai vis skelbė, kad mes kovojame dėl Lietuvos išlaisvinimo ir kitamet jau grįšime į nepriklausomą tėvynę. Bet kai tai pergalei ir kelionei namo jau esame pasiruošę, staiga išgirdome visai kitą naujieną.

Štai 1981. XI. 7 dienos "Drauge" Pr. Gr. pareiškė, kad mūsų tikri kovos uždaviniai "šiuo metu tėra tik pavergtos Lietuvos vardo išlaikymas viešumoje bei pavergtųjų troškimų rodymas saviesiems ir svetimiesiems". Arba dar tiksliau — "Kitaip tariant, norime, kad nebūtume užmiršti ir nurašyti..."

Ponai, tai kuriam galui mes tiek metu pirkomės brangias uniformas, šauliai intensyviai darė muštrą, prisigaminome karinių žemėlapių ir smailinomės vienas į kitą dzidas, kai užtenka tik gerai nusigalasti liežuvį ir rėkauti pasauliui, kur yra Lietuva ir po kuriais kūmais lindime mes?

Net verkti norisi dėl tokios apgavystės...

Be žodžių...

Sektinas pavzdys mūsų tautiečiams

PLB oficiozas "Pasaulio lietuvis" (1981 m. nr. 11), matyt turėdamas galvoje mūsų tautos labai menką prieauglį ir mūsų pačių per mažą veiklumą šiam procesui pagyvinti, pakiša mums po nukarta nosimi tokį šaunaus braziliečio pavyzdį:

"Diomedes Da Silva, 80 metų, gyvenęs Brazilijos Amazonėje, Manaus miestyje, 11 kartų buvo vedęs, 5 kartus tapęs našliu, turėjęs santykių daugiau kaip su 300 moterų, turįs apie 400 vaikų. Diomedes verčiasi smulkia prekyba, negeria ir nerūko, vartoja įvairias vaistažoles, kurias vartoti jį išmokė indėnai. Gal todėl ir jo energija esanti lyg 15 metų jaunuolio."

Reiškia, nors mūsų jaunimas rodos net ir naktį nesnaudžia, bet kaip toli

UŽMIRSTĄJA TEMA

Apgiedam džiaugsmą, liūdesį ir mirtį,
Net budeliui negailim pagarbos, —
Draugai, kodėl nė žodžio nepaskirti
Pelnytai šlovei elgetos tarbos?

Argi ne ji istoriją dabino
Karų, marų ir baudžiavų kartos?
Vaikai tėvam ant kaklo ją kabino,
Dėkodami už meilę ir turtus.

Su tarbele purvyną Vilniun brido
Ir grįžo Simas Daukantas namo,
Su tarbele paniekoje pragydo
Strazdelis, ponų apšauktas chamu.

Ogi ir mes, tą plutų tarbą vilkę,
Net nuo savęs ją slepiam sumaniai
Ir čiaudim, kai iš praeities padvelkia
Rūgščios tėvynės duonos trupiniai.

Nuo jos turbūt pasaulis prasidėjo
Ir tremtinio Adomo karjera, —
O šio lemtingo krepšio išradėjo
Jokioj dainoj įamžinto nėra...

Spaudos etikos perlai

"Lietuvos žurnaliste" (nr. 10) Petro Pamataičio straipsnis apie žurnalisto etiką sugundė ir mus pasiknisti redakcijos archyve, kur yra išlikusių nemaža nespausdintų ar "išcenzūruotų" straipsnių, atsiųstų net mūsų "iškilųjų žurnalistų". Ir tikrai, tenai radome tiek daug pageltusiųose popieriuose redaktorių užkastų "spaudos etikos perlių", kad jų tik kelis čia drįstame parodyti skaitytojams, praleidę minimų asmenų pavardes. Štai:

"...Jūsų išspausdintos recenzijos autorius yra tikras blusius, kuris meninės teisybės ieškoti turėtų ne mano knygoje, o po šuns

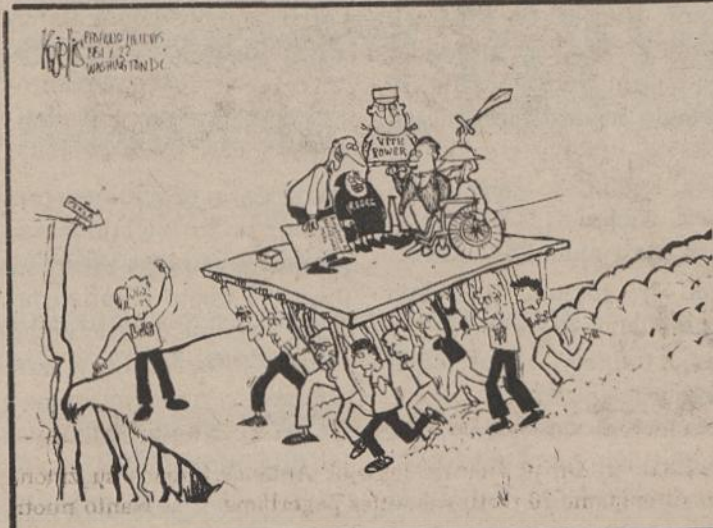
uodega, kuri ten gerai įžiūrimai sukoncentruota į vieną portmoneiką."

"...Gerb. p. (...) Vasario 16 d. čia pasakyta pusantros valandos trukusi kalba mus įtikino, kad ne mūsų visuomenė, bet patsai prakalbininkas serga skilvio liga, kurią liaudis vadiną tr..."

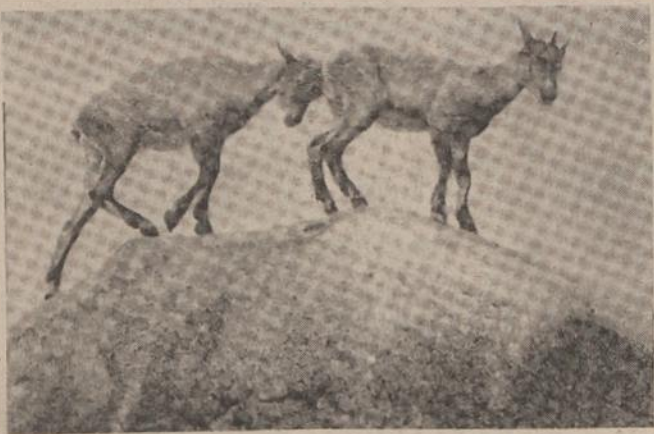
"...Išvadoje — jūsų išgarbinto poeto eilėraščiai rodo, kad jis savo plunksną dažo ne į rašalą, tik mergos..." (praleidžiame jau per daug nepadorų vietovardį).

"...Na, pažiūrėsime, kas iš to bus, kai riestanosė p. (...) dabar ėmėsi vadovauti bergždžių telyčių organizacijai..."

Na, o apie čia perspausdinamos iš "Pasaulio lietuvių" karikatūros etiką, kur jaunimas neša savo tėvus į pragarą, spręskite patys.

Į GARANTUOTĄ LAIMĖJIMĄ!

Užu žygių naują madą
Kelkime taures gaivos:
Jeigu vadas remia vadą —
Nepralošime kovos!

Atostogos 'Vyru rojuje'

Antanas Laukaitis

Praėjo Europos ir Amerikos vasara. Draugai tai iš čia, tai iš Dėdės Samo žemės rašo, vėliau ir atvirukus siunčia iš įvairių pasaulio šalių, Lietuvos ir kitur, aprašydami kaip jie gražiai atostogauja. Nors pas mus ir patį darbymetė Australijoje, neskaitant pasitaikančių dažnų streikų, tačiau neiškenčiau ir sakau, paseksiu savo draugus ir aš pats truputį nailsėsiu, naatostogausiu. Kur gi žmogus gali taip daug nukeliauti per ta 10-ti dienu? Gerai, kad turiu gera darbą, dar geresnę dukra, kuri dirba Singapore Airlines. Ji ir sako man: "Jeigu nori, tėveli, tai aš tau sukombinuosiu pigią kelionę į tikrą "vyru rojų", kuris yra Thailand'e ir vėliau Siamo įlankos kurorte". Sumoku 400 dolerių už kelionę ir hotelius, ir taip, jūsų spaudos bendradarbis, - didžiuoju Thai jumbo lėktuvu pakyla Sydnejuje į aukštybes ir skrenda į Azijos gilumą.

Lipant į lėktuvą, pasitinka gražios ir malonios palydovės, sudėjusios lyg maldai, rankas ant krūtinės, kiekvieną pasveikina ir įteikia po mažą puikių orchidėjų buketėlį. Net nežinau ką su juo daryti. Tačiau, atėjus prie savo vietos, lėktuvo palydovė man nurodo jį prisegti prieš save ant sėdynės atramos. Ką gi darysi, prisegu, tačiau nežinau kam. Tik vėliau, jau būdamas Tailande, sužinojau ką tos visos gėlės reiškia. Apie tai parašysiu vėliau.

Didysis jumbo apytuštis. Pats vienas turiu sau tris, o vėliau ir visas keturias sėdynes, kuriose išsitiesiu ir, pusiaus snaudamas, stebiu filmą. Skrendam per vidurį Australijos. Kapitonas kviečia žiūrėti pro langą. Matome Alice Spring miestą, esanti vidury Australijos dykumų. Aplink visur raudona žemė, reti bušai ir jų vidury matosi namai, daugiau žalumynų. Kaip keista. Jau pasaulį apkeliavau bent porą kartų, Ameriką kone visą per keturis kartus išvažinėjęs. O štai, dar pačios Australijos šiaurės su garsiaisiais koralų vandenimis, didžiąja Ayer Rock akmens uola, kuri turėdama net 20 km. juosmens ilgį ir būdama keliasdešimt metrų aukščio, yra lyg per skubėjimą keno tai išmesta vidury Australijos dykumų, nesu dar aplankęs. Tikrai gėda ir, manau, kad kuo skubiausiai man reiks ir šias, tolimes Australijos vietas, aplankyti.

Lėktuvas skrenda labai ramiai, net jokio sukrutėjimo nesijaučia. Palydovės

paduoda radijo ausines, klausia ko noriu gerti. Visi gėrimai ir gerk kiek nori, čia yra duodami nemokamai. Gaila tik, kad skrendu pats vienas. Ot, kad taip būtų vienas kitas mano draugelis, tai tikrai galima būtų jau gražiai atostogauti. Skaitau paskutinius laikraščius, kramtau riešutus su kitais skanumynais, užsigurkšnodamas whisky ir vietiniame Bangkok laikraštyje pamatau sensaciną pirmojo puslapio straipsnį, pajavirintą didele amerikiečio nuotrauka. Čia jis yra surakintomis rankomis ir kojomis ir rašoma, kad šis 40-ties metų amerikietis vyras yra nuteistas iki gyvos galvos kalėjimo už narkotikų prekybą. Kartu su juo buvo nuteisti ir penki vietiniai tailandiečiai. Jis buvo narkotikų organizacijos vadas ir yra įvežęs ir išvežęs narkotikų už milijonus dolerių. Net šiurpas nukratė mane, pagalvojus, kad toks, nuotraukoje atrodantis gražus amerikietis, savo likusį gyvenimą praleis pūdamas žiauriuose Tailando kalėjimuose. O apie šiuos kalėjimus esu nemažai girdėjęs ir skaitęs Australijos spaudoje, nes juose yra ir apie 10 australų, suimtų už narkotikų prekybą ir dabar ten atliekančių savo ilgą kalėjimo bausmę.

Po gerų pietų, ir kaip tu žmogus gali numesti savo svorį, ir šešių valandų skridimo, nusileidžiam Singapore aerodrome. Čia jau esu buvęs ne vieną kartą, tačiau dabar pirmą kartą esu naujai pastatytame milžiniškame aerodromo pastate. Tikrai didelis, moderniškai išplanuotas, pastatas. Visur labai švaru ir gražu. Valandos laikotarpyje bandau kuo daugiau apžiūrėti, gal ką nusipirkti. Tačiau viskas brangu ir dar tik kelionės pradžia.

Iš Singapore į Bangkoką yra dviejų valandų kelionė. Ir vėl puiki vakarienė įvairūs skanumynai ir ši kartą jau skrenda daugiau žmonių nors savo kampe aš pats vienas. Laikas prabėga greit ir, per 8 skridimo valandas, padarę 7675 kilometrų, nusileidžiam Bangkok. Mus pasitinka "World Travel Service" tarnautojas, jaunas malonus tailandietis, kuris visus be jokio mutinės patikrinimo praveda ir jau mūsų laukia mažas autobusiukas. Aerodromas nuo mano Montien hotelio, yra apie 20 kilometrų. Vadovas Nart, taip jis save prisistatė, yra gana kalbus, tik jo ta anglų kalba yra jau labai tailandietiška, vietoj "r", ištariant minkštai

"l" ir pan. Tačiau susikalbam. Hotelis yra pačiame miesto centre ir labai geras. Vėliau sužinojau, kad vertinamas 5 žvaigždžių laipsniu. Iš visos mūsų grupės, atrodo, buvau tik aš viengungis, nors, be kitų vedusių, buvo ir du jaunuoliai, abu keliaują į savo "meaus" kelionę. Tikrai juokinga porelė.

Bangkoke

Šiek tiek apsitvarkius, apsiprausęs, hotelio restorane sutinku savo naują draugą, vardu Nart. Jis geria whisky kaip ir aš. Atsiranda kalba, klausia kas mane domina, ką aš norėčiau matyti. Duoda įvairių informacijų, patarimų ir sako man padės. Malonus jaunas vyras. Pats restoranas yra puikus, aptarnavimas labai geras, nors kainos ir nemažos. Kampuose vaikšto gražios patarnautojos ir tik ko nors panorėjus, jau jos prisistato ir siūlo savo patarnavimus. Mano naujas draugas visus čia pažįsta. Valandėlę pabuvęs jis pasiūlo pamatyti šio hotelio naktinį klubą. Ten jis turi savo draugę ir ji kaip tik baigia darbą ir mus galės geriau prižiūrėti. Ką gi, einams į apačią. Puikus naktinis klubas. Pasitinka keli raudonais švarkais vyrai ir keleta hostesijų. Draugas kažką tai pasako ir mus veda į vidų. Čia jau žmonių nemažai, visur liuksusas, puiki muzika, veidrodžiai ir kt. Tailandietis mane perspėja, kad čia viskas yra brangu. Pasirodo, nori ar nenori, iš karto turi pirkti du gėrimus, nesvarbu kokius, nes ir už coca-cola, ar už whisky, mokėsi tiek pat, maždaug po 3,5 dolerio. Ir vėl vaišinamės. Ateina draugo mergina, pasisveikina ir pasako, kad už pusvalandžio baigs savo darbą ir atsives kitą savo draugę.

Mano draugas man pasakoja kas čia yra įdomu ir ką aš turėčiau pamatyti, nuo ko saugotis ir ko bijotis. Viską išklausau ir susitariu, kad rytoj plauksiu laivu. Pabaigusios darbą ateina pas mus mano draugo mergina su savo drauge. Susipažįstam ir užsimezga pokalbis, tačiau jos pataria kad geriau eitumėm į kitą vietą, nes čia yra viskas labai brangu, o kitoj vietoj mokėsim už viską mažiau, negu per pusę. Paklausau ir einam kitur. Visai netoli kitas puikus restoranas ar naktinis klubas. Viduje taip pat gražu, malonu. Užsimezga nuoširdi kalba. Naujieji mano draugai pasakoja man apie gyvenimą čia, kaip jie visi mažai uždirba, šeimos yra gausios, pragyve-

nimas gana brangus, tačiau gyvenimas turi būti linksmas. Ir pastebiu, kad visi yra tikrai linksmi. Nors abiejų merginų anglų kalba gana ribota ir sunkokai suprantama, tačiau jos, kone po kiekvieno pasakymo, kikenka ir šypsosi.

Pats kraštas

Thailando monarchinė valstybė yra maždaug Prancūzijos didumo, turinti virš 46 milijonų gyventojų. Seniau šis kraštas buvo vadinamas Siamo vardu. Dabar dažnai yra naudojamas trumpintas Thai vardas. Jams jų kraštas visą laiką liko tas pats, išvertus tai Tačiau patiems gyventojų reikėtų "Laisva šalis". Thailando sostinė yra Bangkokas turintis virš 5 milijonų gyventojų. Pats žodis Bang reiškia kaimą prie upės, nes Bangkok randasi ant Chao Phya upės kranto.

Thailande yra monarchija ir dabartinė karališkoji šeima yra labai gerbiama. Vieną vakarą man būnant didelėje šeimoje, kuri turėjo 6 dukras ir 4 sūnus, ir paklausus apie karalių ir jo šeimą, visi pagarbiai nusilenkė ant sienos kabėjusiam karaliaus paveikslui ir pasakė, kad jis yra labai geras ir jį, kaip ir karalienę, visi labai myli.

Patį Thai kultūrą ir patys žmonių charakteriai, yra daug skirtingesni nuo visų kitų Azijos kraštų gyventojų. Prieš 4500 metų jie gyveno kartu su kinais, tačiau priešindamiesi kiniečių įtakai ir nenorėdami būti jų užgniaužti, jie stūmėsi į pietus ir per kelis šimtmečius pasiekė Burmą, Laos ir Indo-Kinijos pusiasalį, į dabartinės valstybės vietas. Būdami taikingi žmonės, jie labai gražiai su-

gyveno su savo kaimynais, ypatingai Kinija. Per šimtmečius jie sukūrė savo specialų alfabetą, architektūrą ir kt. Su pasididžiavimu šiandien tailandiečiai giriasi, kad per visą savo gyvenimo istoriją jie niekada nebuvo bent keno okupuoti ir pavergti. Visa tai jiems nedavė per daug kitų kultūrų įtakų ir jie sugebėjo išlaikyti savitą, nepažeistą tūkstančio metų savo kultūrą ir tradicijas.

Thailandas yra taip pat žinomas kaip "Besišypsantis kraštas". Juokas yra jiems tiesiog prigimtas. Aš gyvenime nesu matęs tiek daug besišypsančių žmonių. Pradedant net kalbėti, tailandietis nusišypsos, mergina pakikena ir pradės juokdamasi su tavim kalbėti. Tačiau jie visuomet yra mandagūs ir retai užsigau-na, nebent yra įžeisti. Jų sveikinimo forma yra taip vadinama "wai", tai yra abiejų rankų delnų sudėjimas, lyg maldai, prie veido ir mažas nusilenkimas. Thailandiečiai žmogaus galvą laiko pagarbiausia žmogaus kūno dalimi ir svetimo galvos palietimas ar net ir draugiškas ranka jos papurtymas, gali vietinį gyventoją labai užgauti. Dėl vaikščiavimo ar važinėjimo, atvykusiems iš Australijos, nėra problemų, nes čia važiujama kaire puse.

(Bus daugiau)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED EEG TECHNOLOGIST

to work and live in a small congenial community and a 51 bed hospital. Salary commensurate with experience & ability. Plus call time liberal personnel policies & fringe benefits. APPLY CALL OR WRITE TO PERSONNEL DEPARTMENT LA PALTA COMMUNITY HOSPITAL 3801 NORTH MAIN AVE. DURANGO, COLORADO 81301 303-259-1110, EXT. 196 (49-2)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

CNC PROGRAMMER

Thoroughly experienced programming, intricate castings, job shop environment. Familiarity with numericmicro Geopath a plus.

INSPECTOR

Capable/complete charge all phases precision job shop machining. Intricate casting experience a must. Permanent day work & fringe benefits.

Reply to:

ARO INDUSTRIES, INC.

3615 29th Ave. N.E.

Minneapolis, MN 55418 — (612) 781-6661

(50-2)

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

Dešimt metų be Petro Daužvardžio

Lietuvos generalinio konsulo dr. Petro Daužvardžio dešimt metų mirties sukaktis iškilmingai paminėta 1981 m. gruodžio 13 d. Jaunimo Centre, Chicagoje.

Minėjimą organizavo ir jį pravedė dr. Leonas Kriaučeliūnas, talkinamas jo sudaryto komiteto narių. Minėjimas pradėtas kococelebracinėmis mišiomis, kurias laikė 8 kunigai, vadovaujami prel. Jono Balkūno, specialiai atvykusio iš šiltosios Floridos. Prel. J. Balkūnas savo pamokslą skyrė dr. Petro Daužvardžio gyvenimui ir darbams prisiminti. Jo pažintis ir turėtas ryšys su velioniu P. Daužvardžiu, dirbant visuomeninį bei kultūrinį darbą, atsispindėjo pasakytuose žodžiuose. Ir vienas ir antras savo gyvenimo didžiąją dalį atidavė lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės gerovės augimui bei populiarinimui.

Po trumpos pertraukos, toje pačioje salėje įvyko akademija, skirta Lietuvos generalinio konsulo dr. Petro Daužvardžio 10 metų mirties sukakčiai paminėti. Akademijai vadovavo dr. L. Kriaučeliūnas. Dalyvaujant 14 organizacijų vėliavoms, sugiedotas Lietuvos himnas ir minutės susikaupimu pagerbtas velionis dr. P. Daužvardis. Po puslاندі truckusias paskaitas pasakė gen. konsulas Anicetas Simutis iš New Yorko ir Jonas Jurkūnas iš Chicago. Pirmasis kalbėjo apie P. Daužvardžio darbą, atstovaujant Lietuvos valstybę ir pagelbstint visiems lietuviams. Jo visas gyvenimas buvo skirtas Lietuvai ir lietuviams. Jis pirmas pareiškė protestą dėl Sovietų Sąjungos karinės okupacijos ir Lietuvai prievarta įbruktos komunistinės santvarkos. Jis atsisakė paklusti okupantų įsakymams ir perduoti įstaigą rusų paskirtiems pareigūnams.

Antras paskaitininkas Jonas Jurkūnas pavaizdavo gen. konsulo P. Daužvardžio darbą Chicago lietuvių tarpe. Per 35 metus rūpinosi lietuvių reikalais, gynė Lietuvos bylą, dalyvavo susirinkimuose, suvažiavimuose, posėdžiuose, pasakė apie 5000 kalbų, parašė šimtus protesto ar informacinių laiškų. Visa tai atliko be raštinės personalo, talkinamas savo žmonos Juzės Daužvardienės.

Abu kalbėtojai pripažino didelį įnašą ir pasišventimą lietuvių reikalams dabartinės gen. konsulės Juzės Daužvardienės. Mirus Petrui Daužvardžiui lietuvių atstovavimas nesutriko, o buvo tęsiamas su tuo

pačiu nuoširdumu ir rūpestingumu.

Meninę dalį išpildė solistai Margarita Momkienė ir Algirdas Brazis, akompanuojant muzikui Alvydui Vasaičiui.

Mišių metu giedojo solistė M. Momkienė, Chicago lietuvių operos vyrų choras, diriguojamas A. Gečo. Pianinu skambino muzikas A. Vasaitis.

Po akademijos, susirinkę į Lietuvių Tautinius Namus, dr. L. Kriaučeliūno pastangomis, pasivaishio ir pasidalino išpuščiais. Čia žodį tarė gen. konsulė Juzė Daužvardienė, išreiškusi padėką dr. Leonui Kriaučeliūnui bei nematomiems jo talkininkams, paskaitininkams, solistams, muzikams, vyrų chorui ir visiems dalyviams. J. Daužvardienės žodžiais, minėjimo suruošimu, iškilmingumu ir organizacija buvo sujaudinta.

Pobūvio metu sužinota, kad gen. konsulas Anicetas Simutis, šiais metais švenčia 50 metų diplomatinio darbo sukaktį, o kun. Jonas Borevičius, SJ, švenčia 75 metų amžiaus sukaktį.

Dr. L. Kriaučeliūnas, a. a. dr. P. Daužvardžio 10 metų mirties sukakties paminėjimo rengimo komiteto pirmininkas atidaręs akademiją.

Jono Tamulaičio nuotr.

Lietuvos gen. konsulo a. a. dr. P. Daužvardžio 10 metų mirties paminėjime Chicagoje, gruodžio mėn. 13 d. Iš kairės pirmoje eilėje: Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis, Lietuvos gen. konsulė Chicagoje J. Daužvardienė, sūnus P. Daužvardis su žmona, I. Kriaučeliūnienė, Labanauskienė, L. Labanauskas, D. Bartkienė, E. Bartkus ir P. Petrutis.

J. Tamulaičio nuotr.

Jiems buvo sugiedota II-giausių metų.

Gen. konsulo dr. Petro Daužvardžio 10 metų mirties sukaktis, buvo iškilmingai ir prasmingai Chicago lietuvių paminėta. Jo veiklą, pasišventimą ir rūpestį visais lietuviams ir Lietuvai pažymėjo visi trys kalbėtojai. Tai buvo mylinti ir pasiaukojanti asmenybė, sugebėjusi apjungti visokių pažiūrų ir įsitikinimų lietuvių. Tokiu pačiu pasišventimu ir pasiaukojimu tą darbą tęsia velionio Petro našlė dabartinė Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė.

Jono Jurkūno žodžiais tariant, Lietuvos gen. konsulas dr. Petras Daužvardis buvo didelis lietuvis ir nuostabus žmogus, o dr. Leonas Kriaučeliūnas akademiją baigė linkėdamas lietuviams pasekti Daužvardžio pavyzdžiu ir vieningai siekti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo.

Pastaba. Liet. Enciklopedijoje netiksliai parašyta, kad P. Daužvardis į Ameriką atvyko su tėvais, kai iš tikrųjų jis atvyko vienas, turėdamas 19 metų amžiaus. Papildymų tome reiktų tą netikslumą atitaisyti.

PAMINĖTOS ALEKSO SILIŪNO MIRTIES METINĖS

1980 m. gruodžio 12 d.

Marquette Parke, Chicagoje, nuo piktadario rankos žuvo Aleksas Siliūnas. Ši žinia, žaibu aplėkė vietos gyventojus, sujaudinusi visus lietuvius. A. Siliūnas yra auka negrų vykdomo teroro prieš baltuosius. Šiuo metu viešas juodųjų veržimasis į Marquette Parko baltųjų gyventojų rajoną yra sumažėjęs bet spaudimas neatslūgęs, nors eisenos ir demonstracijos nevykdomos. Aleksas Siliūnas žuvo nuo juodo žmogžudžio rankos ir žudikas iki šiol nėra surastas, nors Marquette Parko namų savininkų d-ja yra paskirusi premija. Lietuvių tarpe ši tragedija nėra pamiršta ir kiekviena proga prisimenama. A. Siliūno mirties metiniu paminėjimu prisirinko pilna tėvų jėzuitų koplyčia. Šv. mišias atnašavo ir A. Siliūno tragišką mirtį priminė kun. Algimantas Kezys, SJ.

Po pamaldų, a. a. Alekso Siliūno našlė Ona su vaikais atvykusiais iš tolimų pasviečių, visus dalyvius pakvietė į Jaunimo Centrą pusryčiams.

A. a. Alekso Siliūno atminimas tebėra gyvas lietuvių tarpe ir todėl tiek daug bendraminčių, draugų ir giminių prisirinko prisiminti jį maldoje.

PABAIGTUVIŲ POBŪVIS

Ketvirtojo mokslo ir kū-

rybos simpoziumo vadovybė 1981 m. gruodžio 15 d. Jaunimo Centro kavinėje, Chicagoje, surengė pabaigtuvių pobuvį, kurin sukviėtė spaudos-radio žmones, aktorius, komiteto narius, talkininkus ir bendradarbius. susirinko gera kapa simpoziumo darbininkų ir talkininkų. Pobūviui vadovavo org. komiteto pirm. inž. Juozas Rimkevičius. Pasiūžiaugė gausiai susirinkusiais dalyviais ir gerai pavykusi simpoziumo. Išreiškė padėką spaudai, talkininkams ir bendradarbiams. Pranešė registracijos metu surinktas ir suvestas kai kurias statistines žinias, nes spaudoje ir pranešimuose skelbiamos netikslios žinios (ir aš pats anksčiau paskelbiau savo surinktus, neoficialius duomenis).

Pro registraciją Jaunimo Centre praėjo truputį daugiau tūkstančio lankytojų, neskaitant Raganiaus vakaro, susipažinimo vakaro ir užbaigiamojo posėdžio. Reikia manyti, antra tiek prcmuko neužsiregistravę, nesusimokėję, nes nebuvo griežtos kontrolės, kaip yra daroma Užgavėnių karnavalo metu. Gal ir gerai, kad lankytojams buvo palikta apsisprendimo laisvė: mokėti tris dolerius ar prasmukti pro užtvaras nesulaikytam.

(Nukelta į 10 psl.)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

CHICAGO

(Atkelta iš 9 psl.)

Šio simpoziumo metu buvo skaityti 184 pranešimai, dalyvavo 164 paskaitininkai, 10 atsiuntė raštu, keli skaitė po 2 ar 3 pranešimus. Nepasirodė nė vienas mokslininkas iš ok. Lietuvos, nors buvo pasižadėję 3 asmenys.

Apie save 131 asmuo suteikė žinias ir paskaitininkai pagal amžių pasiskirsto taip:

20 — 30 metų 7 asmenys
30 — 40 metų 34 asmenys
40 — 50 metų 41 asmenys
50 — 60 metų 24 asmenys
60 — 70 metų 18 asmenys
70 ir vyresni 7 asmenys.

Pirmininkas J. Rimkevičius paminėjo sėkmingai praėjusias parodas ir visiems patikusi bei gerą ispūdį palikusi V. Krėvės Raganių. Aktorius ir režisierius Jonas Kelečius pasiūlydavo gauti iš rengėjų šiltu padėkos laišku (J. Kelečiui pamiršus akinius, laišką perskaitė D. Korzonienė).

Finansiniai reikalai toli gražu dar nesuvesti, nes saskaitos tebeplaukia. Atrodo, kad gautos pajamos gali padengti turėtas išlaidas, nes tik patiems tolimiesiems prisidedama prie dalino kelionės išlaidų padengimo. Didžiausioji mokslininkų dalis patys apsimokėjo kelionės ir visas kitas išlaidas, o buvo ir tokiu, kurie pakviesti dalyvauti simpoziume, prie duoto sutikimo prijungė ir čekį organizacinėms išlaidoms padengti. Deja, tokių nebuvo daug.

Organizacinio komiteto darbas dar nepasibaigė, nors simpoziumas jau praityje. Šiuo metu didelį rūpestį kelia skaitytų paskaitų išleidimas. Humanitari-

BOSTONO LIETUVIAI

Dvidešimt metų Židiniui

Bostone veikia vyresnių skaučių židinyš š. m. gruodžio 4 d. atšventė savo dvidešimtmetį. Paminėjo jį bekalbų ir pasigyrimų, suruošiant aukšto lygio koncertą-vakarą. Vakaro programą išpildė mūsų žymi solistė Dana Stankaitytė iš Chicago. Jai akompanavo muz. Alvydas Vasaitis.

Solistė atliko Tallat-Kelpšos, Gruodžio, Gailevičiaus, Banaičio h a r m onizuotas dainas ir ištraukas iš operų: "Jūratė ir Kastytis" — Banaičio, ariją iš operos Manon Iescant — Puccini ir Aldonos ariją iš operos I Lituani — Panchielli. Bostoniečiams tai buvo tikra

nių mokslų paskaitas, paprastai išleidžia Lituaniškos institutas, griežtųjų mokslu dalį perleidžia per Technikos žodį, medicinos mokslų — per gydytojų leidžiamą žurnalą, o laisvas ir bendras paskaitas teks glausti prie kitu ar leisti atskira knyga. Viską galima būtų padaryti, bet susiduriama su finansų stoka. Bus tariamasi su paskaitininkais ir kitom institucijomis, ieškant geriausio sprendimo.

Baigdamas savo pranešimą, pirm. J. Rimkevičius kvietė nebijoti darbo ir jungtis į penktojo simpoziumo organizavimo darbą. Simpoziumai yra visų lietuvių laimėjimas, o ne vienos kurios grupės. Kaip iki šiol, taip ir toliau reikia vengti supolitavimo ir palikti grynojo mokslo renginių. Gera ir gražu, kad simpoziumais rūpinasi keturių organizacijų atstovų taryba.

šventė, nes tokio aukšto lygio solistę retai Bostone tenka girdėti.

Vakaro svečiai sėdėjo prie baltom staltiesėm užtiestų stalų papuoštų Valės Čepienės kalėdinėm puokštelėm. Maistas ir tortai — pačių židiniečių pagaminti. Svečiai galėjo vaišintis iki valios. Veikiantis baras ir geras šokių orkestras linksmino svečius iki vėlyvos nakties, nors lauke ir siautė didelė sniego audra. Bet ką reiškia audra prieš gerą parengimą.

Skautės savo per dvidešimt metų atliktais darbais nesigyrė ir iš kuklumo apie save nekalbėjo. Tiesa, jos Bostone yra žinomos, bet šia proga tektų priminti, kad tai skautiškas vienetas jungias inteligentiškumą su aktyvia veikla. Pasireiškia kultūrinių vakarų, meno parodų ir koncertų ruošimu ir stengiasi duoti visuomenei, kas tuo metu yra geriausia. Valdybos keičiasi kas metai. Tai įneša naujų idėjų ir minčių veiklai, sudominančiai ne tik nares, bet ir visuomenę, šiuo metu židiniui vadovauja Genė Treinienė, padedama Vidos Sužiedėlienės ir Birutės Skaubekienės.

"Židinyš" — tai skaučių eilėse užaugusių narių mintis. Mintis turėjo subręsti, kol su entuziazmu pradėjo prie dvidešimts metų reikštis. Lygiai taip pat gražiai ir šiandien tęsiama. Vis įsijungia naujos jėgos; atnešamas naujas gyvenimo pulsas. Iš židiniečių tarpo parenkamos skaučių vadovės. Čia glūdi ne tik židinio, bet ir skaučių seserijos ateitis. Židinio eilėse randa vie-

tą patyrusios vadovės ir vos darbą bepradedančios. Amžiaus ribos nėra — tačiau pageidaujamas aktyvus inteligentiškumas. Ir jeigu sutiksime bostonietę prisėgusią mažą gintaro gabalėlį, žinokite, kad tai židinitė.

Šią progą linkime ilgiausių metų židiniui. Daug energijos ir sumanumo visoms židinitėms ir toliau gražiai reikštis darnioje veikloje. (k. n.)

GRAZUS PAVYZDYS

Steponas ir Valentina Minkai, kurie nuo 1934 metų turi ir veda lietuvių radijo valandėlę Bostone, išgirde, kad Lietuvos pasiuntinybės pastatas Washingtone reikalingas labai skubaus remonto, tuojau tam reikalui pasiuntė tūkstantį dolerių.

Abu Minkai yra gimę ir užaugę Amerikoje. Minkus yra baigęs teisę, o Minkienė muzikos konservatoriją. Lietuvos jie visai nėra matę. Tačiau jiems jų tėvų žemė ir visa, kas rišasi su ja, yra brangūs.

Kai 1934 metais jie suorganizavo lietuvių kalba radijo valandėlę, ji buvo pertransliuota į Lietuvą. Minkai rengė vaidinimus, organizavo chorų ir visa laiką dirbo su lietuviais.

Šis Minkų aktas dėl pasiuntinybės pastatų, yra pavyzdys daugeliui mūsų, kaip reikia mylėti ir rūpintis savo tautos ir valstybės reikalais. Lietuvos atstovybė Washingtone yra simbolis laisvos Lietuvos valstybės, nes ir Amerikos vyriausybė nepripažįsta sovietų okupacijos.

GEDIMINO GIMINAITIS

Laikraštis Boston Herald American spalio 22 dienos straipsnyje "Herald the Bluetooth has a nice regal ring" išveda Anglijos princą Charles giminystę su įvairiais kraštais ir jų valdovais. Tos giminės šaknis labai didelė ir ilga. Be kitų, ten rašoma: "He is descended from the Russian Catherine and Peter the Greats, Yuri Dolgoruky, the founder of Moscow, Polands King Zygmund and the Lithuanian Gedimin. Ir esą daug lengviau atsiminti Yuri and Gedimin negu Richard the Third or Harry the Fifth.

LIETUVIŠKOSIOS
SKAUTYBĖS FONDAS
ŽENGIA Į SEPTINTUS
METUS

1976 m. skautininkas Antanas Saulaitis sr. pradėjo Lietuviškosios Skautybės Fondą. Fondo steigėjų ir rėmėjų pastangos atnešė gražių vaisių. Per 1976-80 metų laikotarpį LS fondo kapitalo nuosimčiai buvo paskirti skautų veiklai remti. Šis uždavinys buvo paskirstytas šiaip: a) vadovų lavinimui — \$6053, b) skautų leidiniams — \$4160, c) rajonų veiklai — \$2150 ir d) tautinės stovyklos ruošai — \$619.

Fondas turi platų atstovų tinklą, į kurį įeina veikėjai sekančiose vietovėse: Bostone, Brocktone, Cape Cod, Los Angeles, New York, Waterbury, Philadelphia, Rochester, Worcester, Detroit ir Clevelande. Užsienyje veikia skyriai Hamiltone, Toronte, St. Catharines, Montrealyje ir Sydneyje.

Dabartinę LS Fondo valdybą sudaro: Česlovas Kiliulis — pirm.; dr. Jurgis Gimbutas ir Florantina Kurgonienė — vicepirm.; Kostas Nenortas — išdinininkas; Saulė Šatienė — sekretorė, ir Julius Špakevičius — narys.

Fondo vadovybės dabartinis tikslas yra, kaip galint greičiau, pasiekti 100,000 dolerių sumą. Tam tikslui šiuo metu vyksta loterija. LS Fondo loterijos užbaigtuvės ir dovanų paskirstymas numatytas 1982 m. balandžio 4 d. Fondo atstovai įvairiose kolonijose jau platina loterijos bilietus. Ligšiol savo darbštumu visus pralenkė bostoniečiai Antanas Andriulionis ir Vytautas Dilba, įteikdami \$485 už 87 knygutės, o Vladas Bacevičius iš Clevelando, atsiųsdamas \$365 už 73 knygutės. Talkininkai ir aukotojai turėtų atsiskaityti iki 1982 m. vasario 16 d. Aukos Lietuviškosios Skautybės Fondui siunčiamos šiuo adresu: Kostas Nenortas, 44 Alban St., Dorchester, Mass. 02124.

Algirdas Budreckis

• Šv. Petro parapijos vyr. amžiaus "senior citizens" balius, kurį rengia vyčiai ir sodalietės, įvyks sausio 10 d., sekmadienį, 3 val. p. p. 7-tos gatvės koplyčioje. Visi kviečiami. Bilietų nebus.

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos 1981 m. spalio mėn. 24 d. išrinkta valdyba: Iš kairės sėdi: M. Noreikienė — pirm., V. Četėtienė — vicepirm., G. Kulpienė — sekretorė, S. Vaikutienė — kandidatė, E. Treimanienė — išdinininkė, V. Sutkuvienė — kandidatė. Stovi: S. Jurskytė — vicepirm. ir Žmogaus Teisių Komisijos pirm., M. Žukauskienė — visuomeniniams reikalams pareigūnė, M. Klivečkienė — visuomeniniams reikalams pareigūnė, A. Pintsch — atstovė Pabaltijo Moterų Taryboje, R. Raubertaitė — Žmogaus Teisių komisijos narė.

L. Tamošaičio nuotr.

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VĖRVEJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAŠ ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablus kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

Lietuvos atstovavimas Chicagoje neužgęs

Lietuvos gen. konsulo Aniceto Simučio pasakytos kalbos santrauka gen. konsulo Chicagoje a. a. dr. Petro Daužvardžio mirties dešimtmečio minėjime.

Iš Lietuvos diplomatinės tarnybos gyvųjų tarpe dar esančių narių esu vienintelis kuriam teko su a. a. dr. Petru Daužvardžiu kurį laiką dirbti vienoje įstaigoje kaip jo pagalbininkui, o vėliau kaip kolegai. Tad ir šiandien dešimtmečio sukakties nuo jo mirties minėjimo rengėjai patikėjo man apžvelgti vieną kitą epizodą iš jo nueito kelio visuomeninėj veikloj ir Lietuvos Diplomatinėj Tarnyboj.

Vos dvidešimties metų jaunuolis, dar tik prieš metus atvykęs į šį kraštą, Petras Daužvardis 1915 metais žengė pirmuosius žingsnius Amerikos lietuvių visuomeninėj veikloj. Kaip gabus ir energingas jaunuolis bemačiant atsiduria kelių organizacijų vadovybėse.

Kadangi tarp Rusijos ir Vokietijos vykę Pirmojo pasaulinio karo veiksmams labai nusiaubė tada Rusijos valdytą Lietuvos kraštą, tai Amerikos lietuviai suskato rūpintis galimybėmis nuo karo nukentėjusių tautiečių šelpimu ir išsilaisvinimu iš abiejų okupantų. Jau nuo 1918 metų studijuodamas Valparaiso universitete Daužvardis buvo aktyviu to judėjimu dalyviu.

Jo neišsami energija leido jam ne tik studijuoti, bet ir vadovauti 1920-1923 metų laikotarpyje Lietuvių Kataliku Moksleivių susivienijimui pradžioje sekretoriaus, o vėliau ir pirminko pareigose. Prie to jis dar buvo Lietuvių Katalikų Darbininkų Sąjungos ir Lietuvos Vyčių vadovybėse eidamas vicepirminko ir kitas pareigas.

Gavęs reikalingus pagrindus Valparaiso universitete 1922 metais Daužvardis persikelia į Georgetown universitetą Washingtone kame 1924 metais gauna teisių bakalavro laipsnį, o 1940 metais atnaujiną nutrauktas studijas John Marshall Law School Chicagoje kame 1942 metais gauna teisių daktaro laipsnį. Nors ir turėjo gerą teoretinį pasiruošimą teisių praktikai, bet ja nesivertė. Ir vis tik teoretinis pasiruošimas ypatingai Lietuvai patekus Sovietų Rusijos okupacijon.

Atstatant Lietuvos Nepriklausomybę 1918 metais Amerikos lietuviai padėjo ne tik pinigais, bet žmonėmis. Organizuojant Lietu-

vos administracinį aparatą 1918-20 metais trūko išmokslintų ir kvalifikuotų žmonių visoms sritims, ypačingai diplomatinei tarnybai kur be kitų kvalifikacijų reikalingas ir svetimų kalbų mokėjimas. Tokių kvalifikuotų žmonių gerą būrį Lietuvos Diplomatinei Tarnybai davė Amerikos lietuviai. Jų tarpe buvo ir mūsų šiandien prisimenamas dr. Petras Daužvardis. Užtenka tik prisiminti Bronių Balutį, dr. Julijų Bielskį, Magdalena Avietėnaitę, dr. Matą Vinišką ir kitus.

Pastoviausi Lietuvos Diplomatinės Tarnyboje turbūt buvo Bronius Balutis, įsijungęs jon 1920 metais ir išbuvęs iki mirties 1967 metais paskutiniame poste kaip Lietuvos Įgaliotasis Ministris Londone, ir dr. Petras Daužvardis, pakviestas Užsienio Reikalų Ministerijos tarnybon penkeriais metais vėliau ir joje išbuvęs iki mirties gen. konsulo Chicagoje pareigose.

Nors apie Petrą Daužvardį buvau gerokai daug girdėjęs ketveris metus Užsienio Reikalų Ministerijoje, bet asmeniškai pirmą kartą susipažinau 1936 metų sausio mėn. gale kai į gen. konsulatą New Yorke buvau atkeltas sekretoriaus pareigoms. Tuo metu vicekonsulas Daužvardis ėjo gen. konsulo pareigas New Yorke.

Nuo pat pirmųjų bendradarbiavimo dienų mano dėmesį patraukė mano naujojo viršininko visada giedri ir draugiška nuotaika. Būdamas įstaigos viršininku jis su valandomis nesiskaitydavo. Kaip daugeliui suprantama, konsulų darbas valandų nežino. Rutininis raštinės darbas turi savo valandas, bet tai tik dalis darbo. Po to seka dalyvavimas įvairiuose susirinkimuose, pobūviuose, posėdžiuose ne tik po darbo valandų, bet šeštadieniais ir sekmadieniais. Ne tik turi dalyvauti, bet turi būti pasiruošęs ir pakenčiamai sąmoninga kalbą pasakyti. Šalia tvirtos pareigos jausmo velionis turėjo įgimtą žmonių pamėgimą. Tad visi tie susirinkimai ir pobūviai jam būdavo su malonumu susijusi pareiga.

Su interesantais velionis visada būdavo malonus, su visais mokėdavo susikalbėti. Pats praėjęs sunkų imigranto kelią greit ir lengvai įsigilindavo į interesantų problemas. Būdamas švelnaus charakterio velionis vengdavo ginčų ir kontroversijų. Jo nusistatymas buvo tvirtas principiniuose

dalykuose, bet neprincipinio pobūdžio kliūtis stengdavosi lyg laivo kapitonas uolas apiplaukti.

Lietuvos okupacija skaudžiai palietė ir Lietuvos užsienio tarnybą. Iš okupantų kontrolėn patekusio Užsienio Reikalų Ministerijos Kaune visiems Lietuvos pasiuntinybių ir konsulatų pareigūnams plaukė pakartotini įsakymai raštais ir telegramomis grįžti namo. Veik iš poros šimtų tarnautojų tų įsakymų paklausė du ar trys žemo rango valdininkai. Štai kaip į tokį principinio pobūdžio įsakymą reagavo velionis Daužvardis.

1940 m. rugpiučio 13 d. Lietuvos Konsulatas Chicagoje gavo sekančio turinio telegramą:

Ryšium su Lietuvos priėmimu Sovietų Sąjungos Respublikų tarpan konsulato veikla nuo rugpiučio aštuntos sustabdoma, o pats konsulatas likviduojamas stop konsulato archyvus ir turtą tuojau perduokite artimiausiai sovietų pasiuntinybei ar konsulatui stop tai atlikus personalas privalo tuojau grįžti Lietuvon.

Krėvė Mickevičius

Susižinojęs su tuometiniu Lietuvos ministru Washingtone Povilu Žadeikiu patyrė, kad jis pats turi nuspręsti ar jis nori tą telegramą ignoruoti ar bet ką atsakyti. Rugpiučio 17 dieną Daužvardis pasiuntė Kaunan sekančio turinio telegramą:

Kadangi Sovietų Sąjunga Lietuvą jėga okupavo ir valdo ir kadangi Lietuvoje teisėtai vyriausybei ir suvereninei teisei veikti neleidžiama tai visi dabar Lietuvoje daromi aktai yra ne Lietuvos vyriausybės arba žmonių aktai bet Sovietų Rusijos aktai ir kaipo tokie neprivalomi suverenines Lietuvos pareigūnams bei laisviems piliečiams.

Petras Daužvardis konsulas

Kažin ar Krėvė Mickevičius iš viso ką nors žinojo apie jo vardu siuntinėjamas telegramas, kaip jis tikriausiai nematė Daužvardžio ir kitų atsakymų.

Šalia jau minėtų gerų savybių velionis pasižymėjo sugebėjimu greit suvokti ir logiškai spręsti iškilusias problemas. Tirpstant Lietuvos rezervams diplomatinėms bei konsularinėms postų išlaikymui prieš dvylika metų iš Washingtono atėjo savotiškas zondavimas-sugestija. Esą tam, kad išsaugoti esamus išteklius galima ilgesniam laikui gal reikėtų konsulatų New Yorke ir

Lietuvos gen. konsulas New Yorke Anicetas Simutis.

L. Tamošaičio nuotr.

Chicagoje nukelti į Washingtoną paverčiant juos į Pasiuntinybės konsularinį skyrių.

Štai kaip taikliai, ir sakyčiau pranašingai, velionis į tokį projektą atsakė tuometiniam Lietuvos atstovui Kajeckui adresuotam 1970 m. balandžio 20 dienos laiške, kurio būdingesnes dalis čia perskaitysiu:

"Mūsų bylos lemiamasis elementas yra ne pinigai, bet žmonės — pareigūnai. Pavyzdžiui, jeigu mes konsulatų uždarytumėm ir po 10-20 tūkstančių kasmet sutaupytumėm — per 10 metų sukauptumėm šimtą ar du šimtus tūkstančių dolerių, bet, jeigu tada nebūtų pareigūno, kuris tais šimtais galėtų operuoti, tai ką tada reikėtų tie šimtai, ir kam jie tektų?"

... Jeigu būtų galimybė pasipildyti jaunesniais žmonėmis, aš mielai noru užleisčiau savo vietą jaunesniam. Pinigai, pagaliau, juk ne viskas.

Jeigu Jūs ir aš, ir kiti kolegos būtumėm žiūrėję vien į pinigą, tai Lietuvai nelaimėn patekus, turbūt, visi būtumėm susiradę pelningesnes pozicijas...

... Baigiant, turiu pasakyti, kad aš labai abejoju konsulatų uždarymo praktiškumu. Man rodos, kad tas labai neigiamai paveiktų visuomenę ir jos veiklumą... Konsulatai ir konsulai, kaip ten bebūtų, yra savo rūšies tautinės-valstybinės saluokės ir švyturėliai, kurie duoda žmonėms tam tikros šviesos ir vilties — jie žiūri į juos."

Ar tai ne pranašingi žodžiai? Šiandien beveik po dvylikos metų mes jau aiškiai matome, kad ne tiek pinigai kiek žmonės yra pats svarbiausias elementas Lietuvos Diplomatinės Tarnybos išlikimui. Prieš panašią problemą stovi ir mūsų kaimynai latviai ir estai, nežiūrint to, kad jų finansai yra žymiai geresnė padėtyj.

Ar tik ne tokių minčių įtaigota ir velionio našlė Juzė Daužvadienė? Pasiėmė neš tą sunkią Lietuvos gen. konsulės Chicagoje naštą? Nėra kalbos, kad dr. Daužvardžio mirtis buvo didelis smūgis Lietuvos Diplomatinėj Tarnybai, bet tą smūgį sušvelnino Juzės Daužvadienės įsijungimas Lietuvos užsienio tarnybon.

Lygiai savaitei pralinkus po dr. Daužvardžio laido tuvių vienas Chicago lietuvių laikraštis taip rašė: "Juzė Daužvadienė, ilgametė velionies bendradarbė, gal galėtų jungti išsiblaškiusius lietuvius, kaip juos jungė generalinis konsulas. Bet ar ji turės pakankamai jėgų ir energijos tokiam darbui?"

Šiandien mes matome, kad Lietuvos gen. konsulė p. Juzė Daužvadienė išblaškė bet kokias abejones.

Per daugelį metų neformaliai būdama velionies dešinė ranka ne tik puikiai susiorientavo konsularinio darbo labirintuose, bet savo pažintimis Chicago miesto ir valstijos administracijoje ir Konsulariniam Korpusui sugebėjo Lietuvos tri-

(Nukelta į 12 ps.)

Draugo Petronio 'Išėivija iš arti'

Pamatė ir prasitarė apie tai, ko savaime neturėjo sakyti

Vilniuje leidžiamas toks savaitraštis "Gimtasis Kraštas", save vadinantis "Kultūrinių Ryšių su Tautiečiais Užsienyje "Tėviškės" Draugijos laikraščiu". Jis brukte brukamas vakarų pasaulyje gyvenantiems lietuviams ir siuntinėjamas nemokamai. Prieš "Gimtąjį Kraštą" leistas "Tėviškės Balsas" buvo maskvinio "Sugrįžimo į Tėvynę" komiteto organas, bet kažkodėl sustabdytas 1967 m. pradžioje. Jo ipėdinis "Gimtasis Kraštas" savaime betgi nesiskiria nuo pirmatako. Dar prieš "Tėviškės Balsą" ėjęs laikraštis stačiai vadinosi "Už sugrįžimą į Tėvynę". Tik vėliau direktyvų apimtis praplatėjo, užsimota dangstyti "kultūriniais ryšiais".

Atskirose sovietinėse respublikose veikiantieji "Kultūrinių Ryšių su Tautiečiais Užsienyje Komitetai" tėra Maskvoje esančio tokio komiteto padaliniai ir atlieka jiems pavestus uždavinius. O tie uždaviniai yra aiškūs: a) skleisti per cenzūros koštuvą perkoštą informaciją apie sovietinius visokeriopus "laimėjimus", b) sudaryti palankų vaizdą apie "laimingą" nerusiškų tautų gyvenimą maskvinėje imperijoje, c) sistemingai

juodinti nerusiškų tautų pastangas išsivaduoti iš maskvinio viešpatavimo. Lietuvos atveju "Gimtąjam Kraštui" ir minėtam komitetui skirtas dar papildomas uždavinys: be atodairos dergti viską, kas susieta su nepriklausomo valstybinio gyvenimo 20 metų laikotarpiu.

Atidesnis "Gimtojo Krašto" skaitytojas ateinančias iš Maskvos direktyvas su seks kiekviename numeryje. Man nežinomas joks kitas režimas, kuris taip įkyriai, be saiko girtųsi savo "laimėjimais", kaip tai daro Maskva. Jau ištikus dešimtmečius žmonės ten verčiami "gyventi su melu". Sukalėjusio sovietinio režimo vadovai tuos pačius cenzūros metodus, kurie naudojami krašto viduje, taiko ir užsienio informacijoje, nepajėgdami suvokti, kad vakarų pasaulio žmonės gyvena laisvos žinių komunikacijos sąlygomis.

Bet grįžkime prie "Gimtojo Krašto". Į jo redakciją sutelkta net vienuolikos žmonių kolegija, kurios narių tarpe aptinkame vienaip ar kitaip savo srityse pasireikusių žmonių (rašytojų, mokslininkų, menininkų). Bet ir ta kolegija stropiai tevykdo jai maskvinio komiteto pavestus uždavinius. Ateis laikas, kai laisvę atgavusi lietuvių tauta viešai bodės tais savo tautiečiais, kurie šiandien be atodairos talkina svetimam okupantui.

Iš "Gimtojo Krašto" (1981. XI. 19) patiriame, kad Lietuvos Kultūrinių Ryšių su Tautiečiais Užsienyje draugijos pirmininkas Pranas Petronis š. m. rugsėjo pabaigoje — spalio pirmojoje pusėje lankėsi Kanadoje ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Vyriausias "kultūrinių ryšių" bosas tris savaites išbuvo kraštuose, kur yra susitelkusios stambiausios lietuvių tautos išėivijos kolonijos. Kartu su draugu pirmininku važinėjo jo globojama valstybinio akademinio operos ir baleto teatro solistė Birutė Eidukienė-Almonaitytė. Mat, dviese vis linksmiau...

Petronis prisipažįsta, kad tai buvusi jo pirmoji kelionė į Amerikos žemyną. "Gimtasis Kraštas" paskelbė su juo ilgą pasikalbėjimą. Ko draugas pirmininkas ryžosi trijų savaičių kelionei į užjūrį? Greičiausia užsigėdė būdamas pensininku, pasivėžinti, pamatyti pasaulį. Atrodo, kad Petronis iš viso pirmą kartą pabuvojo nesovietiniam pasaulyje. Pasak jo, "daug esu skaitęs apie Ameriką,

bet savo akimis jos nebuvau matęs".

Iš visa ko matyti, kad Petroniui Amerika (turbūt, ir Kanada) tikrai padarė nemažą įspūdį. Jis "Gimtojo Krašto" bendradarbio akivaizdoje net šūkterėjo: "Ir štai ją išvydau! JAV — labai turtinga šalis".

Štai tau nelaukta naujiena! O aš, uoliai beskaitydamas "Gimtąjį Kraštą", buvau susidares nuomonę, kad Amerikos gyventojai skęsta skurde ir tesvajoja apie maskvinį rojų. Juk pagal Nikitos pranašystes Sovietų Sąjunga jau seniai turėjo pralenkėti Ameriką.

Draugas Petronis, lankdamasis Kanadoje ir JAV, turėjo reikalų tik su "pažangiaja išėivija". Iš jo pasakojimo seka, kad tie jam artimi "pažangieji" (atvykę net prieš pirmąjį ar antrąjį pasaulinį karą, tad pasiekę Matuzalemo amžiaus) gyvena — pasiturinčiai. Pasak Petronio: "Savo sunkiu darbu prasimušę į kapitalistinės visuomenės vidutinių sluoksnių materialinio gyvenimo lygį dabar gyvena pasiturinčiai gauna pensijas".

Ir vėl draugas pirmininkas atskleidė netikėtą naujieną. Kaip tai galėjo atsitikti kad "pažangus" ateivis darbininkas pagal Petronį, visur ujamamas ir žiauriai išnaudojamas, pajėgė prasimušti į "vidutinių sluoksnių materialinio gyvenimo lygį" ir dabar "gyvena pasiturinčiai, gauna pensijas"? O aš prisiskaičiau "Gimtojo Krašto" gausių aimanų apie badmirio gyvenimą velkančius pensininkus Amerikoje. Kas kita, žinoma, Sovietijoje, tik ten pensininkai gyvena pasiturinčiai...

Tai ko gi draugas Petronis iš teisybės skrido per vandenyną? Pasirodo, jo misija buvusi labai plati ir svarbi: "Mano kelionės tikslas buvo susitikti su tautiečiais Kanadoje ir JAV, susipažinti su jų gyvenimu, išsiaiškinti, kaip galima būtų plėsti ir stiprinti kultūrinius santykius su tautiečiais užsienyje". Jis 10 dienų išbuvo Kanadoje ir 11 dienų — JAV. Kanadoje buvęs Montrealyje, Toronte ir Vancouveryje. Tačiau susitikimų su juo, jo paties prisipažinimu, "ieškojo pirmausia pažangieji tautiečiai". O kai tokia Vancouveryje "pažangių" lietuvių nebuvo, tai ten reikėjo tenkinti pobūviu "rusų-ukrainiečių klube". Turbūt, pašokta "kazačioko".

Nedaug geriau Petroniui sekėsi Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Tik New Yorke buvęs "gausus ir įspūdingas susitikimas su pažan-

giaisiais tautiečiais", kur vaišintis "Laisvės" laikraščio redakcijos salėje. Tuo tarpu nei San Francisco, nei Washington "gruopinių susitikimų su tautiečiais" nebuvo, bet užtat buvo "daug įdomių susitikimų su atskirais tautiečiais". Atrodo, kad Petroniui San Francisco daugiausia įspūdingo padaręs susitikimas su Ksavera Karosiene, kuri esanti Rusijos-Amerikos Instituto prezidentė. Beje, kaip iš nuotraukų matyti, apkūni (be abejo, irgi pasiturinčiai gyvenanti) draugė Ksavera dar 1966 metais buvo Vilniuje liaupsinama kaip "nenuilstanti taikos karžygė", — jos 65 metų amžiaus sukakties proga. Nuo ano garbinimo praėjo 15 metų...

Kaip iš pasakojimo seka, "Kultūrinių ryšių" vyriausiojo boso pasivažinėjimo rezultatai tikrai menki. Jis susitikinėjo su "pažangiais", kuriuos ir šiaip Vilniuje mato. Tam nereikėjo leisti į tolimą kelionę. Bet mes Petroniui tos kelionės nepavydime. Jam šiek tiek prasivėrė akys. Pamatė ir prasitarė apie tai, ko savaime neturėjo sakyti, pav., tokio sakinio apie pasiturinčią gyvenančią "pažangiųjų" pensininkus: "Būdami materialiai savarankiški, jie nebijo viešai reikšti savo pažiūras ir simpatijas Tarybų valdžiai, bendrauti su tarybiniais žmonėmis...".

O sovietinėje Lietuvoje gal ir netaip jau pasiturinčiai gyvenantieji pensininkai, — ar jie irgi nebijo "viešai reikšti savo pažiūras"? Lietuvos pagrindžia spauda kiekviename numeryje rašo, kad už tokią drąsą mūsų tautiečiai gauna po 10 ir daugiau metų griežto režimo darbo lagerio, o pasakum dar laikomi ištremime "didžiojoje tėvynėje".

Beje, gal "Gimtasis Kraštas" teiks atsiliepti ir praneš, kiek laikraščio egzempliorių siuntinėjama į Sibiro ir kitiokias pasvienes ištremtiems bei nuteistiems tautiečiams?

Dėl kuriozo dar paminė-

siu kelis draugo pirmininko išsireiškimus tame pat "Gimtojo Krašto" numeryje. Reikia atsiminti kad "kultūrinių ryšių bosas turi ir sovietinio generolo laipsnį ir ilgus metus statė rekrūtus sovietinei kariuomenei (jis buvo maskvinis karinis komisaras okupuotoje Lietuvoje). Draugas pirmininkas, jis ir sovietinis generolas, užsigėdė pažerti ir bendrų pastabų pluoštą apie Ameriką. Kalbėdamas apie Amerikos gyvenimą, jis išsitarė: "Visa ta įvairiaspalvė žmonių masė skuba, juda automašinomis ir pėsčias. Kur? Man paaiškino: jie visi vejasi dolerį! Doleris lyg visagalys valdovas valdo tą minią, žadina aistrą kuo daugiau jų turėti, nes ten tik tas pilnavertis, kuris turi dolerį". Dar toliau: "Visuomeninio gyvenimo Amerikoje nėra: niekam nerūpi visuomeniniai reikalai, kiekvienas ieško laimės ir dolerių individualiai".

Lietuvių jaunimo rekrūtų varovas pabėrė ir daugiau panašių plokščių frazių. Jis tik "užmiršo" pastebėti, kad ta pati Sovietų Sąjunga labai uoliai "vejasi dolerį". Kaip kitaip išaiškinti lupikiškus muitus, kuriuos Maskva plėšia už siuntas? O penkių dienų kelionės į Vilnių, — ar tai nėra begėdiškas dolerių žvejojimas iš tautiečių, kurie, pasiilgę Tėvynės vyksta nors ir į priklausomą nūdienę Lietuvą?

"Gimtojo Krašto" redakcija, drabstydamą purvais "nepažangiųjų" tautiečius, ir "kultūrinių ryšių" sovietinis generolas, neigia mai pasisakęs apie "reakcinę išėiviją", turbūt, ne tik iš tyro idealizmo dirba jiems Maskvos pavestą judosišką darbą. "Ty skaži mnė gadina, skol'ko tebie dadeno", — pasakyk man, šliuže, kiek tau duota...

Observer

LIETUVOS ATSTOVAVIMAS...

(Atkelta iš 11 psl.)

spalvę įnešti ir ten kur normaliai svetimų valstybių vėliavos nepatenka, tuo labiau mažo ir okupuoto krašto kaip Lietuvos. To mums pavydi ne tik to paties likimo mūsų kaimynai, bet ir skaitlingesnės už mus tautos.

Šiandien tarptautinėje arenoje blaškosi tamsūs debesys. Mes nežinome kokią audrą rytojus gali tanešti pasauliui ir mūsų tautai. Kas beįvyktų mes tikime, kad Lietuvos atstovavimas Amerikos lietuvių sostinėje Chicagoje neužges ir kad Lietuvos trispalvė prie generalinio konsulato išsilaisvys iki Lietuvai bus grąžinta neteisėtai jėga atimta nepriklausomybė.

Baigdamas noriu išreikšti gilią padėką dr. Leonui Kriaučeliūnui ir jo vadovaujamam komitetui už tą gražų žestą surengiant Lietuvos gen. konsulo dr. Petro Daužvardžio atminties iškilmingą pagerbimą. Prisimindami ir pagerbdami Lietuvai ir lietuvių tautai visą savo gyvenimą atidavusį pareigūną Jūs teikiate moralinę paramą ir sustiprinimą visiems dėl Lietuvos laisvės dirbantiems. Dar kartą ačiū Jums.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

**MATAS & TURNER
REALTY**

501 E. 185 St. Euclid, Oh. 44119

(216) 486-2530

RITA MATAS - G.R.I.-BROKER

Certified Appraiser

LIETUVOS RESPUBLIKOS KŪRIMO PRADŽIA

Apie Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimą mūsų spaudoje informacinių žinių netrūksta, nes nuolat tenka skaityti įvairių autorių atsiminimus ir istorijos mėgėjų surinktas žinias ir komentarus.

Dažnai įvairių šaltinių žinios nesutampa ir kartais tenka suabejoti spaudai duodamų žinių autentiškumu. Tikriausios istorinės žinios yra tos kurias patiekia pats veikėjas ar aprašomo įvykio dalyvis, nors žinoma ir čia gali būti šiek tiek subjektyvumo ar perdėjimo.

Svarbiausieji Lietuvos respublikos kūrėjai buvo trys: Valstybės Tarybos pirmininkas ir pirmasis prezidentas Antanas Smetona, pirmasis ministeris pirmininkas ir užsienio reikalų min. Augustinas Voldemaras ir pirmasis finansų ministeris Martynas Yčas. Tai pagrindiniai šūlai ant kurių 1918-1919 metais rėmėsi siūbuojantis kūriamos valstybės pastatas. Nei vieno jų negalime virš kito nei išskirti nei nuvertinti. Taip pat negalime mažinti ir kitų 17 Lietuvos Tarybos narių nuopelnų, nors jų vaidmuo valstybės kūrime buvo šiek tiek mažesnis. Kiti svarbūs Lietuvos respublikos kūrėjai buvo: dr. J. Šaulys, dr. J. Purickis, J. Vileišis, A. Stulginskis, kun. J. Staugaitis.

Perskaičius "Laisvoje Lietuvoje" Nr. 9 A. Budreckio straipsnį "Voldemaras ir Lietuvos Respublikos diplomatijos pradžia", atrodo kad Respublikos kūrimo ir Lietuvos diplomatijos srityje autorius pirmoje vietoje stato prof. Voldemarą, nes kitaip jo straipsnis būtų pavadintas bendresne antrašte, kaip pav. Lietuvos diplomatijos pradžia. Žinome ir net atsimename, kad šalia Voldemaro Lietuvos dip-

lomatijoje žymius vaidmenis vaidino dr. J. Šaulys, V. Sidzikauskas, E. Galvanauskas ir dr. J. Purickis (kažkodėl autorius rašo jo pavardę Puryckis, kas yra neteisinga).

Šiame Budreckio str. pastebėta keletą netikslumų, kuriuos čia paminėsiu.

Jis rašo kad finansų ministeris Martynas Yčas 1918 m. lapkričio 26 išsirejo paskolą iš Vokietijos 10 milijonų markių.

Tai netiesa, nes kaip pats Yčas savo atsiminimuose (pirmasis nepriklausomos Lietuvos dešimtmetis) rašo tai nebuvo paskola, o tik avansas iš surinktų mokesčių, nes mokesčių ėmimo aparatas tebebuvo vokiečių rankose. Tiesa kad M. Yčas išrūpino iš Vokietijos per tą patį Darlehnkasse Ost paskolą, bet ne 10, o 100 mil. markių, kurią jis su Smetona pasirašė Berlyne.

Iš tos paskolos Lietuvos vyriausybė paskolino 3 mil. markių latviams, kurie buvo be pinigų ir Ulmanis atvykęs į Kauną su didelė padėka juos pasiėmė. Yčui pasitraukus iš finansų min. toji paskola buvo greit iššvaistyta, ypač kai prekybos ir pramonės ministeris J. Šimkus užsimanė suvalstybinti visa prekybą ir pramonę, pradedant marmeladu ir baigiant silkėmis, papirosais ir babbakavais lapais, kas pareikalavo didelių sumų. Tos paskolos užteko tik iki 1920. Toliau Lietuvos vyriausybė vėl atsistojo ant bankroto slenksčio — valdininkams ir karininkams buvo nemokėtos algos už tris mėnesius. Tada min. pirm. E. Galvanauskas, būdamas kartu ir finansų ministru, prašė Yčo parūpinti kur nors naują paskolą, nes Yčas pats būdamas bankininku turėjo ryšius su užsienio bankais. Jis kreipėsi į Londono Tilden Smith

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Clevelande suruoštoje Kalėdų eglutėje grupė mokinių gruodžio 20 d. vaidina Danutės Grigaliūnienės sukurta vaizdelį "Jėzuliui dovanėlė".

J. Garlos nuotr.

ir Gordon bankų grupę ir su Lietuvos vyriausybės sutikimu davė jiems linu monopolį už ka gauta iš tų bankų 10 mil. litų paskola. Martyno Yčo nuopelnas — jis tris kartus išgelbėjo besikuriančią Lietuvą iš finansinio bankroto.

Toliau A. Budreckis rašo apie admirolo Sinclair eskadros atplaukimą į Baltiją ir kaip Lietuvos atstovai p. Leonas ir A. Stulginskis, o vėliau kita delegacija su Yču, negalėjo Liepojuje to admirolo sugauti, tik Liepojos burmistras perdavęs Stulginskiui admirolo pagaidavimą susitikti. Dabar tai atrodytų komiškai — siųsti atstovus neturint "appointment" ir ieškoti ryšio su laivyno admiralu per burmistrą. Juk tada Liepojuje buvo latvių Ulmano vyriausybė. M. Yčas savo atsiminimuose patvirtina, kad tokia delegacija buvo siųsta į Liepoją pasveikinti britų eskadros vadą ir paaiškinti jam apie mūsų padėtį, bet jis nemini, kad pats ten dalyvavo. Budreckis rašo: iš to aiškėja, kad adm. Sinclair eskadra atliko žvalgybą...

Tikrumoje tai nebuvo tik

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

RUOŠIASI VASARIO 16 MINĖJIMUI

D.L.O.C. valdybos posėdis sušauktas gruodžio 9 d. lietė vienintelį dalyką — pasirošimą Vasario 16 minėjimui, kuris įvyks vasario 14 d. Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros Centre.

10:30 val. bus atlaikytos pamaldos lietuvių parapijų bažnyčiose, dalyvaujant organizacijomis su vėliavomis.

Pagrindiniu kalbėtoju lietuvių kalba pakviestas Algis Kasulaitis iš Clevelando. Anglų kalba tarti žodį pakviestas kongresmanas John D. Dingel. Vėliavas prie miesto rotušės ir Dievo Apvaizdos parapijos kieme pakels ir nuleis St. Butkaus ir Švyturio kuopų šauliai.

Dėl meninės dalies dar nesusitarta. Šventės proga 10 lituanistinių mokyklų mokinių bus apdovanoti knygomis. Aukų rinkliavą Vasario 16-sios proga organizuoja ir praveda Antanas Sukauskas.

Sekminių Vainikė 1980 m. lapkričio 15 d. ir po to gruodžio 23 d. ir pats iškeliavo pas mirusį režisorių J. Pusdešrį.

Mišios už jo vėlė buvo atlaikytos: gruodžio 20 d. Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje, o gruodžio 23 d. švento Antano parapijos bažnyčioje, Detroite ir šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, Windsore, Kanadoje. Taip pat Chicagoje ir Kennebunkporte.

MIRĖ VINCAS P. JURGELAITIS

Gruodžio 14 d. Southwestern ligoninėje atsiskyrė su šiuo pasauliu Vincas (William) P. Jurgelaitis sulaukęs 89 metus amžiaus. V. P. Jurgelaitis buvo gimęs 1892 metais lapkričio 2 d. Šunskų parapijoje, Vilkaviškio aps. gausiojoje 10 vaikų šeimoje.

1910 metais turėdamas 18 metų atvyko į Ameriką ir įsikūrė Detroite.

Buvo vienas iš šv. Antano parapijos steigėjų, aktyvus parapijos narys uolus talkininkas ir buvęs pirmininkas.

Gruodžio 18 d. po pamaldų šv. Antano parapijos bažnyčioje, amžinam poilsiui nulydėtas į švento Kapo kapines.

Liko duktė, marti, 7 anūkai ir 7 proanūkai.

MIRTIES METINĖS

Gruodžio 23 d. suėjo vieneri metai kai mirė aktorius-žurnalistas Karolis Balys. Tai buvo meniškų gabumų žmogus — geras aktorius.

Karolio Balio paskutinis pasirodymas buvo A. Gustaičio muzikiniame veikale

žvalgyba, o tikras karo veiksmas, kuriame dalyvavo anglų ir kitų sąjungininkų 238 įvairių rūšių karo laivai. Anglų laivynui pradžioje, vadovavo adm. Sinclair, vėliau adm. Cowan G. Bennet. Britich naval operations in Baltic 1918-1920).

P. Lelis

amber studios, inc.

505 East 185 Street;
Euclid, Ohio 44119
Tel. 531-3500

Džiugu pranešti, kad atidarome padidintas galerijos patalpas. Mes augame su jūsų pagalba ir pritarrimu.

Dabar, ypač šventėms, pas mus rasite vieną iš didžiausių Ohio valstijose rėmų pasirinkimą. Paveikslų įreminimas bus atliktas pagal jūsų užsakymus. Padidintoj galerijoje taip pat rasite naujų paveikslų, grafikos, fotografijų, drožinių, keramikos, įvairių meno reikmenų ir kitų dovanų šventėms, kaip lietuviško aukso-gintaro bei tradicinio stiliaus šiaudinių eglutės papuošalu.

Šventėms galerija bus atidaryta pirmadieniais nuo 12 iki 6 v. v.; antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 9 v. v. ir šeštadieniais nuo 10 iki 6 v. v. Uždaryta trečiadieniais.

Švenčių proga sveikiname visus lietuvius ir mūsų klientus ir kviečiame atsilankyti į GINTARO galeriją.

Rimas Laniauskas, pirmininkas
Antanas Kalvaitis, vicepirmininkas

Clevelando vyrų oktetas.

J. Garlos nuotr.

ŽAVUS GRUODŽIO VAKARAS SU CLEVELANDO VYRŲ OKTETU

Esame pratę lietuviškus vakarus praleisti kokios nors idėjos ženkle, beveik kiekviename renginy įmatydami mums įprastą pareigą: remti patriotinį, religinės minties ar istorinį minėjimą, kultūrinį įvykį su šukiais, kalbomis ir aukomis. Tad, perskaičiusi kvietimą praleisti vieną gruodžio vakarą su Clevelando Vyrų Oktetu Gintare, tiek smalsumo, tiek pareigos jausmo vedama išsirengiau į mūsų Clevelando šaunią lietuvišką svetainę.

Jauki, dailiai dekoruota lietuviškais motyvais patalpa, nuolatiniais Gintaro lankytojams jau gerai pažįstama, šį kartą sudarė malonų kalėdinio sezono įspūdį su advento vainiku didžiojo veidrodžio centre ir mėlynomis švieselėmis papuošta eglutė kampe. Ant skoningai padengtų stalų blykčiojo senovinių žibalių lempų gaubtuvuose švarkės, o besirenkami svečiai buvo pasitinkami pasipuousių oktetų narių ir jų vadovo Rytos Babicko. Prie rezervuotų stalų susiradę vietas, vieni užkandžiavo, kiti vaišinosi gėrimais, juokavo, šnekučiavosi ir kažko laukė. Kai pagaliau oktetas įžygiavo į priekį ir išsirikiavo už pianino ant įrengto paaukštinimo, jis buvo sutiktas gausiais plojimais.

Rytas Babickas, pasveikinęs svečius, pranešė, kad toks pramoginis vakaras organizuojamas susitarus su Lietuvių Namų administracija Clevelando žiemos sezonui pajavairinti. Toliau sekė pirmoji programos dalis, kuri buvo pradėta Brahmsio "Lopšine". Solistė Irena Grigaliūnaitė tamsiame oktetų narių fone liejosi į vieną darnią harmoniją eilėje dainų, kurių kiekviena buvo palydima ilgais plojimais. Oktetas atrodė ne vien gerai paruošęs muzikinę koncerto pusę, bet taip

pat pasidavęs visus dalyvius paveikusiai maloniai nuotakai, dainavo iš širdies, kiekvienas jų tapdamas solistu.

Po pertraukos, pakeitę juodus kostiumus mėlynais, užbūrė visus sudainuodami entuziazingą "Jūreivių maršą", o po jo dvi jautrias, liūdnas dainas. Irena Grigaliūnaitė su oktetu sudainavo visiems pažįstamą ir mėgiamą "Mane motulė barė" su specialiu aranžamentu. Lietuvoje gyvenančio ir kai kuriems clevelandiečiams pažįstamo kompozitoriaus Benjaminio Gorbulskio "Žemė gintarinė" ir "Tavo vardas" tiek savo žodžiais, tiek savo muzika ne vienam išspaudė ašara (Tu mane žemė gintarinė, gyvybės amžinos šaltini, visų naktų žvaigždė šviesi...).

Nuotakai pajavairinti sekė humoristinės dainos, o dainuojant "Raudoną rožę", oktetų nariai savo nustebusią solistę apdovanojo gyvomis raudonomis rožėmis.

Vakaras atrodė toks trumpas, kad net ir vienuoliktai valandai priartėjus, belaukiant trečios koncerto dalies, sunku buvo patikėti laikrodžio švytuoklėms. Ir vėl oktetas kiek pakeitė savo išvaizdą, šį kartą baltus marškinius pakeisdamas mėlynais... "Žemaitis neprazus" ir kitos lengvo turinio dainos buvo palydimos publikos plojimu į taktą, sutinkant, kad "skausmus ir liūdesį išgydo vynos".

Į pabaigą klausytojai išreikalavo dar vienos dainos. Dar ir šiandieną mano ausyse skamba jautriai sudainuota "Myliu tave, bekrasė jūra"...

Šiuo metu oktetą sudaro Mindaugas Motiejūnas, Algis Gylys, Gytis Motiejūnas, Raimundas Butkus, Mečys Aukštuolis, Romas Zylė, Valdas Žiedonis ir oktetų ilgametė solistė Irena

jaukaus vakaro nuotikos apimti. Pajutome visi tą asmeninį draugavimo lietuviškoje aplinkoje būtinumą, be kurio visuomenė netenka savo naturalios gyvybės. Tai buvo vakaras su juokinančia, žavinčia, jaudinančia daina, brangus širdžiai, malonus ausiai. Už lietuviškais ornamentais papuoštų langų šypsojosi senutė žiema, pasijutusi nepajėgi savo šaltu pykčiu mūsų įbauginti.

Atsisveikinant, lietuvių Namų direkcijos atstovas Zenonas Dučmanas padėkojo oktetui ir svečiam pastebėdamas, kad ateityje tokio pobūdžio vakarai bus rengiami dažniau.

Aurelija Balašaitienė

• PERKANT IR PARODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 41094. Tel. 943-0910.

HOUSE FOR RENT

5 rooms down, 2 bedrooms. Newly remodeled carpeting throu out, appliances included. \$140 month. Carl Ave. Call: 585-2498.

(50-2)

Mums rašo

Mielas redaktoriau:

Lietuvos Vyčių organizacijos 3300 narių vardu, reiškiau Jums nuoširdžią padėką, kad š. m. lapkričio 5-tos dienos laidoje, patalpinote p. Emilijos Čekienės taip gražų straipsnį apie mane ir mūsų organizaciją. Mūsų darbai yra daug prasmingesni kada laikraščiai, kaip Dirva, juos įvertina ir jiems atkreipia užsitarinto dėmesio. Nors mūsų narių dauguma menkai kalba lietuviškai, jų širdyse dega meilė savo tėvų kraštui; juose viešpatauja pasididžiavimas savąja kultūra, ir noras padėti Lietuvai šiose sunkiose valandose.

Lietuvos Vyčių 69-tasis visuotinis seimas vyks jūsų apylinkėje, prie Clevelando, 1982 m. rugpjūčio 5-8 d. Jau iš anksto prašome Jūsų talkos seimo išgarsinime.

Baigdama, giliai dėkoju už anksčiau atspausdintus straipsnius apie Lietuvos Vyčių plačią veiklą, ir tikiuosi, kad ateityje glaudžiau bendradarbiausime su Jumis.

Loreta Stukienė,
Lietuvos Vyčių
Centro Valdybos
pirmininkė

Superior Savings

ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI

ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

LIETUVISKA MUZIKA PER RADIJĄ

Galinga Clevelando radijo stotis WELW 1330 bangų Kalėdų dieną nuo 2 val. p. p. visą valandą transliavo muz. A. Mikulskio komponuotas mišias ir dainas, įdainuotas Čiurlionio ir Aukuro ansamblių, bei Nerijos vokalinio vieneto, protarpiais paminint anglų kalbą, kad tai žavi lietuviška muzika.

Be to buvo perduota giesmė "Lietuviais esame mes gimę" ir Lietuvos himnas.

Keleta lietuviškų giesmių bei dainų buvo to pat radijo stoty įvairių tautų programoje duota ir kūčių vakarą.

Transliaciją išrūpino ir globojo Malvina ir Jonas Švarcai, Ohio Auto Body savininkai. Jų privati iniciatyva verta pagarbos ir padėkos.

• **Clevelando lietuvių pensininkų klubas** turės savo kalėdinį subuvimą per Tris Karalius t. y. sausio 6 d. 3 val. po pietų Dievo Motinos parapijos kavinėje. Praleisime pietūs su kalėdine nuotaika.

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

• **APDRAUDOS** reikalais geriausius pataravimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

Clevelando skautai savo kalėdinėje sueigoje inscenizavę Kristaus gimimą... J. Garlos nuotr.

Nuotaikinga kalėdinė sueiga

Tradicinės Kalėdų išvakakarių sueigos yra tapusios pastovia skautų gyvenimo dalimi. Šių metų gruodžio 14 dienos sueiga kurioje dalyvavo Neringos ir Pilėnų tuntai, eilė skautininkių, tėvelių ir svečių, buvo ypatingai jauki ir nuotaikinga. Oficialioji sueigos dalis buvo pravesta DMNP parapijos salėje.

Tuntininkai s. Remigijus Belzinskas ir v. s. Stefa Gedgaudienė pasveikino susirinkusius ir palinkėjo vi-

siems gražių ir prasmingų švenčių bei padėkojo tėvams už rūpestį ir moralinę tuntams paramą suvežiojant jaunimą į sueigas. Abu tuntai išgyiavo dailioje rikiuotėje atliko savo raportus. Įnešus vėliavas, Aleksandra Kudukytė davė jaunesniosios skautės įžodį, o Vija Bublytė — patyrusios skautės. Buvo ypatingai malonu stebėti, kai mazelius savo dukrom rišo jų motinos skautės, o Aleksandros Kudukytės įžodį pri-

ėmė v. s. A. Knistautienė, jos močiutė.

Nusileidus į parapijos kavinės patalpas, svečius sveikino skoningas kalėdiniais skanėstais papuoštas stalas ir žvilganti eglutė. Meninė programą pravedė energinga ir išradinga jauna vadovė Virginija Juodišytė. Čia buvo ir gyvas Kalėdų vakaro vaizdelis, ir trumpas pri-taikintų eilėraščių ir minčių montažas. Gražiai skambėjo Kalėdų giesmės. Skautų dvasios vadas kun. G. Kijauskas trumpai kalbėjo į skautus, išskeldamas gerojo darbo svarbą ir Kalėdų reikšmę kasdieniniame gyvenime. Po vaišių, jaunimui išilinksmius, o vyresniesiems susigrupavus maloniems pokalbiams, nuo salės laiptų nusileido dejuodamas, šluodamas, bet energingas Kalėdų Senelis (sk. V. Taoras). Buvo daug gardaus juoko, jaunatviško išdykavimo ir tikros prieškalėdinės rimties mišinys, kuriame visi jautėsi gerai. Kalėdų Senelis, padalinęs rieškučiomis saldinių, kuriuos nesidrovėdami gaudė ir maži, ir dideli, prigesinus šviesas, pasakojo savo kelionės nuotykius apie sulūžusią slidę, cepelinus ir vyresnių skaučių bei patyrusių skautų gerą darbą...

Prie degančių žvakių, lauželio ir eglutės šviesų didelis ratas susikabinusių rankomis svečių ir skautų giedojo "Lietuva Brangi" ir "Ateina naktis". Visi pasi-

Aušrinės draugovės Žvaigždžių skilties t. y. jūnaitė, Kristina Kampė, Vija Bublytė (daugiau skautės įžodį), Audra Apanavičiūtė ir Julija G... J. Garlos nuotr.

jautė suartėję, linksmi ir džiaugsmo kupini. Atrodė, kad šis vakaras buvo skirtas mūsų jauniems, kurių tarpe vyresnieji tebuvo svečiai. Galima buvo jausti šiltą kontaktą tarp skautų ir jų vadovų. Nors ir buvo šluojamos grindys ir renkami trupiniai, bet svečiai dar neskubėjo skirstytis, linkėdami vieni kitiems malonių švenčių.

Aurelija Balašaitienė

• **Izd. Vytauto Jokūbaičio** pavardė po Lietuvos Laisvės sukilimo minėjimo komiteto padėka (Dirva Nr. 50) per klaidą buvo praleista. Atsiprašome.

• **Simfoninis koncertas**, dalyvaujant pianistui Antanui Smetonai, poetui Stasiui Santvarui ir Clevelando Filharmonijos orkestrui, įvyks Dievo Botinos parapijos auditorijoje sausio 24 d. 4 val. p. p. Rengia Dievo Motinos parapija.

• **Clevelando meno muziejaus** rengiama garsioji May Show šiais metais įvyks nuo balandžio 21 iki gegužės 30 d. Dailininkai savo darbų skaidres turi pristatyti muziejui iki vasario 20 d.

Pernai į šią parodą buvo priimtas su savo fotografiniais darbais Paulius Nasvytis.

Dėl papildomų informacijų skambinti muziejui 241-7340.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• **SAUSIO 24, sekmadienį, 4 val. — Simfoninis koncertas** Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• **SAUSIO 31 D.** Kultūrinė popietė — knygos "Lietuviai Sibire" pristatymas. Rengia Neringos tunto vyr. skautės.

• **VASARIO 13 D., šeštadienį, 6:30 v. v. — Lietuvos laisvės** vigilija Dievo Motinos šventovėje. Rengia Dievo Motinos parapija.

• **VASARIO 14 D. 4 v. p. p.** Vasario 16-tosios minėjimas DMNP parapijos auditorijoje. Rengia ALT Clevelando skyrius.

• **VASARIO 20 D., šeštadienį, Pilėnų tunto Blynų** balius Lietuvių Namuose.

• **VASARIO 21 D. Filmo** "Prezidentas Antanas Smetona" demonstravimas ir Vasario 16 minėjimas Lietuvių Namuose. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• **KOVO 14 D. 12 val.** Lithuanian Village Inc. akcininkų ir Lietuvių klubo narių mėtinis susirinkimas.

• **KOVO 20-21 D. D. Draugo** romano premijos įteikimas ir koncertas DMNP parapijos salėje.

• **KOVO 28 D. Kaziuko** mugė.

• **BALANDŽIO 3 D. — Šv. Kazimiero** lituanistinės mokyklos 25 metų sukakties minėjimas-koncertas.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Kalėdų senelis Clevelando skautų kalėdinėje sueigoje dalija saldinius... J. Garlos nuotr.

DIRVA

Aukos Dirvai

Lietuviai Saudi Arabijoje...

• Dirvos redaktorius nuširdžiai dėkoja už jam ir jo bendradarbiams pareikštus šventinius sveikinimus, linkint Dirvai dar labiau stiprėti ir būti plačiausiai skaitomu laikraščiu.

• Socialinių Reikalų Tarybos pirm. dr. Antanui Butkui pristatius, JAV LB Krašto Valdyba savo posėdyje, gruodžio mėn. 6 d., papildomai į Socialinių Reikalų Tarybą patvirtino šiuos narius: Kornelijų Jazbutį, Danguolę Valentinaitę ir Kęstutį Žuką.

• Aušra Zerr, JAV LB Krašto Valdybos vicepirmininkė, politiniams reikalams, o prieš tai vadovavusi JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybai, buvo pakviesta JAV LB Krašto Valdybos pirmininko Vytauto Kutkaus, pirmininkauti JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybai.

• **PERKANT IR PARUODANT NAMUS** prašome kreiptis į **ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.**

Atnaujindami prenumeratorą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

A. Leparskas, Warren .. 3.00
S. Rudokas, Chicago 3.00
W. Bačiulis, Willowick .. 6.00
E. Krygerienė,
Missouri City 5.00
A. Giedraitis,
Santa Monica 3.00
J. Paltarokas, Chicago .. 3.00
J. Juozaitis,
Juno Beach 3.00
J. Mačėnas, New Buffalo 3.00
J. Bardauskas,
New Buffalo 3.00
R. Selenis, Livonia 3.00
St. Pročkys, Chicago 13.00
H. Kemeklis,
Laguna Niguel 5.00
P. Didelis, Philadelphia .. 3.00
V. Trumpjonas, Chicago 3.00
E. Ribokienė, Brockton .. 5.00
M. E. Valys, Cleveland .. 8.00
Z. Dučmanas, Wickliffe 3.00
G. Janušonis, Rochester 6.00
V. Janušonis, Dousman 23.00
O. Dailidienė, Cleveland 3.00
Iz. Jonaitienė, Cleveland 8.00
A. Dilba, Philadelphia .. 8.00
A. Andriulionis, Boston .. 3.00
P. Povilaitis, Great Neck 3.00
A. Kappa, Toronto 1.00
K. Čėsna, Worcester 3.00
St. Vaišvilienė, Chicago .. 5.00
A. Griauzdė, Avon 8.00
J. Chmieliauskienė,
Los Angeles 15.00
St. Antonaitis, Chicago .. 8.00
S. K. Balys, Grand Rapids 7.00
V. Stimburienė, Willowick 8.00
J. Dačys, Norwood 10.00
R. Puras, Richmond Hill 3.00
V. Petrauskas, Chicago .. 5.00
Wm. Ziogas, Orefield 20.00
K. Damijonaitis,
Deerfield Beach 3.00
A. Šalkauskas, Juno 3.00
Z. Jurs, Great Neck 3.00
Pr. Michelevičius,
Chicago 13.00
A. Mikoliūnienė,
Cleveland 3.00
Dr. B. ir Br. Kasakaičiai,
Chicago 35.00
Dr. H. Brazaitis,
Willoughby 15.00
M. Skirpstas, Willowick 3.00
P. Bielskus, Ridgewood .. 8.00
Lietuvos Laisvės Sukilimo
Minėjimo Komitetas
Clevelande 25.00
P. Kapiskis, Providence 15.00
T. Stankūnaitė, Boston .. 3.00
A. Valiulis, Los Angeles 20.00
P. Bartkus, Newbury 3.00
A. Misiūnas, Chicago 3.00
V. Dilba, Boston 3.00
K. Balčiūnas, 5.00
K. Miškinis, 3.00
E. J. Šišai, 10.00
A. Gudėnas, 3.00
V. Satkus, 3.00
Inž. Br. G. 13.00
M. Vinclovas, 5.00
E. Vilutienė, Santa Monica 3.00
H. Tatarūnas, 10.00
S. Dabkus, Toronto 10.00
J. Juška, Warren 20.00
R. Česonis, Cinhaminson 5.00
A. Lukas, Detroit 8.00
Z. Mikuzis, Chicago 3.00
Lietuvių Moterų
Klubas Waterbury 25.00
Žalgirio šaulių
kuopa Clevelande 25.00
A. Karsokas, Cleveland .. 5.00
A. Valaitis, Eastlake 3.00
V. Lozoraitis, Linden 5.00
M. Liaubienė, Cincinnati 8.00
J. Rastienienė, Baltimore 25.00
A. Žuras, Rochester 13.00
H. A. Bajais,
Los Angeles 15.00
J. Zdanys, W. Hartford .. 8.00
K. Bačauskas,
Woodhaven 10.00
A. Kazlis, Chicago 10.00
V. Ripskis, Evergreen Park 8.00

Dalis lietuvių, gyvenančių Saudi Arabijoje, Padėkos dienos proga pietums buvo susirinkę pas inž. Albertą ir Reginę Vaitaitius, Riyadh mieste. Prieky jaunimas: Ugnelė, Aidas ir Vėjas Skripkai. Už jų stovi Regina Vaitaitienė inž. Leonas Maskaliūnas, Audronė Skripkienė, inž. Romas Skripkus, Nijolė Maskaliūnienė, Vanda ir inž. Vytautas Šliūpai.

Saudi Arabijoje steigiamajame susirinkime išrinkta LB apylinkės valdyba šios sudėties. Sigutė Rastonienė — vicepirm. (LB atstovė vakarų Arabijoje), Audronė Skripkienė — vicepirm.) ir inž. Albertas Vaitaitis — pirmininkas, gyv. Riyadh mieste, Saudi Arabijoje. Susirinkimas įvyko inž. Vytauto ir Vandos Šliūpų namuose Riyadhe.

S. Bartkus, Detroit 3.00
J. Karys, Bridgeport 25.00
L. A. Mazulis, Wildwood 10.00
P. Ambraziejus, West Rox 10.00
J. Lesčinskis, Dorchester 15.00
S. Mineika, Centerville .. 8.00
K. Sakalienė, Surfside .. 8.00
A. Steponavičius, Euclid 3.00
Inž. J. A. Rasys,
Cambridge 25.00
M. Petrulis, Toronto 5.00
O. Merkis, Boston 10.00
V. Kalendrienė, Weston 18.00
B. Platt, Rochester 20.00
H. Šiaurys, Toronto 10.00
Iz. Malakauskas,
Waterbury 3.00
V. Petraitis, Toronto 10.00
Dr. J. Kuncaitis, Novelty 3.00
A. Musteikis, Detroit 8.00
V. Oželis, Malartic 8.00
A. Elijošius, Rexdale 5.00
Dr. A. Kelertas,
Brookfield 33.00
A. Vaitiekaitis, Detroit .. 3.00
P. Vaičaitis, Largo 3.00
U. Grinciuvienė, Cleve. 3.00
J. Dilys, St. Catharines 10.00
M. Jauniškis, Aqueboge 5.00
J. Stelmokas, Lansdowne 13.00
D. Kikas, Venezuela 5.00
K. Kaulinis, Philadelphia 8.00
P. Rimkus, Chicago 3.00
E. H. Balceriai,
Santa Monica 50.00
J. Plečkaitis, Merrillville 8.00
E. J. Sinkiai,
Santa Monica 25.00
R. Nemickas, Highland .. 8.00
Dr. P. Pečiulis, Chicago .. 13.00
A. Masiulis, Chicago 3.00
P. F. Endzelis, Chicago .. 5.00
A. Balsys, Kensington .. 3.00
St. Pociulis, Kenosha 3.00
S. Jokubonienė, Chicago 3.00

T. Klova, Brooklyn 3.00
St. Jurgaitis, Cleveland .. 5.00
O. Liutermoženė,
Pompano Beach 3.00
A. Vasis, Cleveland 5.00
T. Mečkauskas, Lansing 6.00
J. Sandargas,
Ormand Beach 10.00
A. Chaplik, Boston 3.00
A. Milūnas,
Downers Grove 3.00
T. Jureys, Palos Hills 8.00
O. Siliūnienė, Chicago .. 13.00
V. Jaškauskas, Dayton .. 8.00
P. Kudukis, Cleveland .. 3.00
Gr. Miller, Wheeling 3.00
Br. Michelevičius, Sarasota 5.00
A. Drasutienė, Chicago 10.00
H. Janužys, Morgan Hill 5.00
V. Misiūnas, Elizabeth .. 2.00
G. Vidmantas, Rochester 3.00
V. Civinskas, Cleveland 28.00
Dr. D. Surantas, Seminole 25.00
D. Vaičiūnas, Cleveland 5.00
A. Minkūnas, Seven Hills 3.00
V. Laniauskas, Cicero ... 1.00
V. Apanius, Chesterland 15.00
V. Staškevičienė, Detroit 5.00
J. Budreika, Toronto 13.00
R. Ražauskienė,
Dearborn Hts. 8.00
V. Numgaudas, Chicago 13.00
J. Davaiga, Gulfport 3.00
X. Y. Warren 50.00
J. Juozaitis, Juno Beach 20.00
J. Matulevičius,
Worcester 10.00
J. Jurkūnas, Chicago 10.00

Visiems aukotojams nuširdžiai dėkojame.

Kanadoje...

Svarstybų "Kanados politinės partijos ir mes", įvykusių gruodžio mėn. 6 d. Toronto Lietuvių Namuose prelegentai ir dalyviai:

1. J. Varčius-Varanavičius — Dirvos bendradarbis, atidaręs svarstybas LN kutūrinės veiklos komisijos rengėjų vardu.

2. Svarstybų pirmininkė adv. J. Kuraitė, narys adv. A. Pute-
ris, paskaitininkas prof. dr. R. Vaštokas ir narys adv. A. Pa-
cevičius.

3. Svarstybų dalyviai.
V. Bubelio nuotr.

Mylimai motinai

A. + A.

ALEKSANDRAI VAŠKELIENEI

Lietuvoje mirus, dukrai SOFIJAI SALIENEI
ir sūnui ALEKSUI su šeimomis reiškiame
gilią užuojautą ir kartu liūdime

Leokadija ir Juozas
Ž v y n i a i

Skaitykit ir platinkit
D I R V A